Rok 5. Warszawa, dnia 15 lipca 1929 r. № 12—13.

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH i POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOSCI
W WARSZAWIE.

TREŚĆ:

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
Spółki Wydawniczej „OSZCZĘDNOŚĆ", Sp. z ogr. odp.
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA Nr. 7.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA Nr. 7, tel. 88-90.
(GMACH POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO).

Składnica materjałów, należąca do Spółki Wydawniczej

„OSZCZĘDNOŚĆ"

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

posiada na składzie i dostarcza na każde żądanie natychmiast i w nieograniczonych ilościach następujące materjały i wydawnictwa:

Plakaty barwne dla szkół za 100 egzemplarzy . . . . . . zł. 50.00

Broszurki-ulotki „Czy robotnik może oszczędzać" za 1000 szt. . . zł. 30.—

Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą — ilustrowane broszurki propagandowe za 100 egzemplarzy , ... zł. 12.50

„Oszczędnością a pracą" — broszura propagandowa dla ludności wiejskiej za 100 egz. . . . . zł. 12.—

Ucieka nędza przed tym co oszczędza — ilustrowane broszurki propagandowe dla młodzieży — za 100 egz. . . . . zł. 6.00

Karneciki do nalepiania mareczek oszczędnościowych za 1000 egzemplarzy zł. 50.—

Mareczki oszczędnościowe, wartości nominalnej 5, 10, 20 i 50 gr.—za 1000 szt. zł. 1.30

Książeczki wkładowe za 1000 szt. . . . . zł. 250.—

„ „ dla komunalnych kas oszczędności z wyciągiem ze statutu i dodrukowaniem firmy za 1000 sztuk . . . . zł. 335.—

Sprawozdania roczne wzór 1, 2, 3 i 4 — za 100 egzemplarzy . . zł. 25.—

Pozatem książkę:

„Komunalne Kasy Oszczędności w Rzeczypospolitej Polskiej" — D-ra K. Windakiewicza za 1 egz. . . . . zł. 5.—

Do cen powyższych doliczamy koszty opakowania i przesyłki.

Zamówienia prosimy kierować do Spółki Wydawniczej „Oszczędność", Warszawa pl. Napoleona 7, zaś należność wpłacać do P. K. O. na kotno czekowe № 92 (Czasopisma „Oszczędność").

Rok 5. Warszawa, dnia 15 lipca 1929 r. № 12—13.

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:
Rocznie . . . . . zł. 32.—
Półrocznie . . . . „ 16.—
Kwartalnie . . . . „ 8.—
Miesięcznie . . . . „ 3,—
Cena Nr. pojedyńczego „ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 88-90
(GMACH POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO)
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 92
Redaktor odpowiedzialny: JÓZEF ROŻKOWSKI

CENY OGŁOSZEŃ:
Cała strona . . . zł. 300.—
Pół strony . . . . „ 150.—
Ćwierć strony . . . „ 90.—
Drobne: 30 groszy za wiersz jednołamowy- Kolumna ogłoszeń liczy cztery łamy.
Ogłoszenia urzędowe komunalnych kas oszczędności korzystają z 25% rabatu.

Zagadnienie koncentracji kredytu komunalnego w Polsce.

Na podstawie badań i rozpatrywania zjawisk oraz urządzeń gospodarstwa społecznego stwierdziła teorja ekonomji społecznej objaw horyzontalnego lub obwodowego, względnie pionowego lub dośrodkowego kształtowania się pewnych wielkich i obszernych mechanizmów wytwórczych. Odróżnia się mianowicie pewne urządzenia i przedsiębiorstwa produkcyjne, które są poziomo (horyzontalnie) względnie obwodowo (peryferyjnie) zorganizowane, od takich, które zorganizowane są pionowo względnie dośrodkowo, t. j. koncentrycznie. Istnieją również wielkie koncerny względnie kompleksy wytwórczo-obrotowe, przemysłowo-handlowe, które wykazują zarówno poziome względnie peryferyjne, jak też pionowe względnie dośrodkowe uczłonkowanie swego potężnego warsztatu pracy.

System powyższego uczłonkowania odnieść można również do takiego kompleksu działalności ekonomicznej, jaki stanowią urządzenia kredytu komunalnego. Na tym terenie system powyższy manifestować się może w dwojakim sensie zależnie od tego, z jakiego punktu widzenia będziemy się na rzecz zapatrywali. Sprawy kredytu komunalnego możemy zaś oceniać bądź to z punktu widzenia samego procesu ekonomicznego, t. j. z punktu widzenia dynamicznego, bądź też z punktu widzenia prawno-organizacyjnego, t. j. statycznego.

Z dynamicznego punktu widzenia pojmować możnaby całą organizację kredytu komunalnego, jako instytucję wytwórczą w najszerszem tego słowa znaczeniu, a mianowicie, jako instytucję tworzenia kapitału użyteczności publicznej. W ten sposób moglibyśmy uważać czysty obrót oszczędnościowy, jako pierwszy stopień wytwórczości. Mielibyśmy tu więc to stadjum procesu ekonomicznego, w którem z surowca, a tutaj mianowicie z pieniądza składanego, wytwarza się pewien zasób produktów, przygotowanych do wejścia w dalszy obrót wytwórczy w granicach wewnętrznych danego oddziału całego przedsiębiorstwa, a więc w danym wypadku *kapitał miejscowy*.

Drugi etap procesu ekonomicznego rozwijałby się już w przebiegu dalszych operacyj kas oszczędności, operacyj również czynnych, a mianowicie w postaci skierowywania nadwyżki rozporządzalnych jeszcze środkow miejscowych do skupień okręgowych, jako wyższych działów danego przedsiębiorstwa. W tem stadjum i drogą tego procesu stworzony zostaje pewien zasób przetworzonego już produktu, a mianowicie kapitał, wchodzący w obrót w granicach danego okręgu, jednem słowem *kapitał okręgowy*.

Trzeciem z kolei stadjum, a zarazem najwyższym i ostatnim stopniem wytwórczości, byłby ten etap, gdzie przez zgromadzenie kapitałów nadwyżkowych z poszczególnych okręgów i gdzie drogą świadomej celu a jednolitej polityki procentowo-kredytowej wszystkich komunalnych zakładów finansowych stwarza się już *kapitał publiczny,* niejako więc zasób produktów, gotowych już całkowicie do wyjścia z aparatu wytwórczego i do wejścia w obrót zupełnie zewnętrzny. Nietylko pieniądz sam, jako surowiec względnie materjał przetwórczy, lecz także kapitały w najrozmaitszej formie, jako produkt mniej lub więcej skończony, wprowadza się w obrót. W istocie swojej nie narusza to jednak naturalnie głównego procesu i kierunku wytwórczości.

Układanie się tego procesu wytwórczości, podobnie jak i każdego innego procesu ekonomicznego, zależy od popytu i podaży. Popyt i podaż traktują pieniądz w tym procesie podług różnych jego właściwości: z jednej strony jako wspomniany już surowiec, a z innej strony jako zasób półfabrykatów lub już skończonych produktów, t. j. jako kapitał, mający stanowić czynnik i podstawę dalszej wytwórczości innych dóbr materjalnych i już w innych warsztatach pracy gospodarczej. Z tego powodu też warunki i okresy czasu, niesprzyjające pod względem gospodarczym, wpływają na całość przedsiębiorstwa, jakiem jest kompleks organizacyjny kredytu komunalnego, podwójnie ujemnie. Dzisiejszy stan gospodarczy daje się odczuwać dotkliwie z powodu braku materjału przetwórczego, t. j. pieniądza jako surowca. Brakowi tego surow-

ca zaradzić można tylko przez bardzo wytężoną pracę — a zaradzić trzeba koniecznie, aby dalszy proces, t. j. kapitalizacja, nie uległ stagnacji.

Ze statycznego punktu widzenia członkowanie, o którem wyżej była mowa, objawia się w dziedzinie prawno-organizacyjnej. Opisany już powyżej proces ekonomiczny realizuje się w urządzeniach trwałych, mających służyć temu procesowi jako oparcie. Urządzeniami temi są u nas w zasadzie, o ile chodzi o pierwsze stadjum powyższego procesu, komunalne kasy oszczędności, których organizacja opiera się obecnie na rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 roku (Dz, Ust. R. P. Nr. 38 poz. 339). W ten sposób położono u nas podwaliny organizacyjne dla poziomego względnie peryferyjnego zorganizowania instytucyj kredytu komunalnego według jednolitych zasad. U dołu względnie na zewnątrz możnaby wobec tego organizację kredytu komunalnego u nas uważać za wykończoną.

Inaczej atoli ma się rzecz, o ile chodzi o dalsze członkowanie się aparatu kredytu komunalnego w Polsce, a mianowicie o jego członkowanie się w kierunku pionowym względnie dośrodkowym. Ta dalsza rozbudowa organizacji kredytu komunalnego powstaje w ten sposób, że kasy oszczędności na terenie gospodarczym państwa rozdzielają się według pewnych okręgów i w tych okręgach łączą się w związki celem wspólnego prowadzenia polityki finansowej, wspólnej obrony i reprezentacji swoich interesów i jednolitego zorganizowania swej działalności, zwłaszcza w dziedzinie obrotu czekowego i przekazowego. Związki te w pewnym zakresie wykonują także funkcje rewizyjne i funkcje nadzorcze w stosunku do poszczególnych kas w interesie podniesienia ich sprawności, skoordynowania ich działalności, utrzymania ich solidności i udzielania im pomocy fachowej, a nieraz i finansowej. W tem ograniczonem podporządkowaniu kas związkom widzieć można drugi etap pionowego względnie dośrodkowego członkowania organizacji kredytu komunalnego, a więc równocześnie też pierwszy etap w kierunku koncentracji kredytu komunalnego.

O ile u dołu i na zewnątrz organizacja kredytu komunalnego u nas ma już pewną postać wykończoną, jak to już wyżej wskazano, o tyle znów w tej dalszej rozbudowie organizacja ta jest u nas niewykończona. Istniejące w tym zakresie okręgowe instytucje, skupiające działalność kas oszczędności, jak np. Komunalny Związek Kredytowy w Poznaniu, Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie i Związek Polskich Kas Oszczędności we Lwowie, oparte są na różnych zasadach organizacyjnych, a niektóre z nich, jak np. związki: warszawski i lwowski, nie posiadają własnych banków, któreby z niemi połączone były w sposób organiczny, jak np. Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu z tamtejszym Komunalnym Związkiem Kredytowym. Wobec braku wykończenia tej pośredniej organizacji kredytu komunalnego, jakiemi z natury powinny być okręgowe związki kas oszczędności z ich bankami, nie może być u nas mowy o odpowiedniem ustaleniu także dalszego a zarazem najwyższego stopnia tej organizacji, t.j. naczelnej względnie centralnej instytucji kredytu komunalnego dla całej Polski.

Inaczej jest w Niemczech oraz w innych krajach Europy. W Niemczech organizacja kredytu komunalnego jest już obecnie w całej swej rozbudowie wykończona, jak o tem już pisaliśmy na innem miejscu (zobacz: Gazeta Administracji i Policji państwowej, rocznik 9 z 1927 r., Nr. 1—3, art. p. t. „Publiczne instytucje kredytu i oszczędności w Niemczech“ oraz poprzedni numer „Oszczędności“, art. p.t. „Centrale żyrowe“). Chcąc więc i u nas, podobnie jak np. w Niemczech, zorganizować odpowiednio kredyt komunalny i ująć go w zwarty i konsekwentny system, należałoby dotychczasowe okręgowe związki kas oprzeć na jednolitej podstawie ustrojowej i na jednolitych zasadach działania. Potem dopiero możnaby mówić o organizacji czołowej. Idealny schemat takiego systemu podług ukształtowania peryferyjno-koncentrycznego (obwodowo-dośrodkowego) oraz podług ukształtowania poziomo-pionowego (horyzontalno-wertykalnego) podają zamieszczone na str. 151 i 152 tabele (A i B).

Konieczność stworzenia podobnego rodzaju zespolonej ze sobą wewnętrznie organizacji kredytu komunalnego uznała Państwowa Rada Samorządowa, uchwalając na posiedzeniu w dniu 16 czerwca 1928 r. szereg zasad, na których powinna być opartą organizacja okręgowych związków rewizyjnych i wyrównawczych komunalnych kas oszczędności (t j. organizacja międzykomunalnych związków kredytowych w Rzeczypospolitej Polskiej). Podobnie też i Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na posiedzeniu w dniu 20 marca 1929 r. uchwalił m. in. następującą rezolucję do preliminarza budżetowego Ministerstwa Spraw Wewn. na okres od 1 kwietnia 1929 r. do 31 marca 1930 r.:

„Sejm wzywa Rząd do wniesienia ustawy o związkach rewizyjnych i bankach komunalnych, a to dla zapewnienia należytej działalności komunalnych kas oszczędności oraz celowej organizacji kredytu komunalnego dla samorządu centralnego, o prowincjonalnych związkach rewizyjnych z własnemi prowincjonalnemi bankami komunalnemi, w myśl powziętych uchwał Państwowej Rady Samorządowej“.

Jako wykonanie wstępne oraz częściowe powyższej rezolucji sejmowej uważać można opracowany w Ministerstwie Spraw Wewn. projekt ustawy o „międzykomunalnych związkach kredytowych“, który ma za cel, zgodnie z zasadami uchwalonemi przez Państwową Radę Samorządową, stworzyć jednolity ustrój dla okręgowych związków kredytowych na obszarze państwa, jako nadbudowę wykończonej już organizacji dolnej i zewnętrznej kredytu komunalnego, t. j. organizacji komunalnych kas oszczędności. Nadbudowa ta stanowiłaby równocześnie fundament i przygotowanie dla przyszłej instytucji naczelnej i centralnej, któraby w konsekwencji zespoliła wszystkie instytucje kredytu komunalnego, — a więc tak pośrednie jak i dolne, — w jeden zwarty, skoordynowany, prosty a sprawny organizm i aparat kredytowy, oparty na uświadomionem i sharmonizowanem współdziałaniu w nim czynnika obywatelskiego, reprezentowanego w samorządzie.

Sprawa koncentracji kredytu komunalnego u nas ma wysokie znaczenie nietylko dla akcji gospodarczej samych związków samorządowych w Polsce, ale także dla rozwoju życia gospodarczego całego Państwa, jako jednolitego obszaru gospodarczego. Chodzi bowiem o to, aby stosunki wzajemne poszczególnych części Państwa rozwijać się mogły na jego obszarze gospodarczym podług tych samych zasad postępowania, zarówno w interesie ułatwienia wewnętrznego obrotu gos-

TABLICA A.

Schemat obwodowo-dośrodkowy projektowanej koncentracji kredytu komunal. w Polsce.

Objaśnienie znaków:

A. Centrale ogólno-państwowe:

: ogólno państwowy międzykomunalny związek kredytowy.

: ogólno państwowy międzykomunalny bank kredytowy.

B. Skupienia okręgowe:

: międzykomunalne związki kredytowe.

: międzykumunalne banki kredytowe.

C. Instytucje lokalne:

: związki komunalne.

: komunalne kasy oszczędności.

Okręg III-ci

III.

Okręg IV-ty

IV.

Związek i bank centralny.

II.

Okręg II-gi

I. Związek i bank okręgowy.

Okręg I-szy.

Łuki wzgl. obwody określają zasiąg działalności.

TABLICA B.

Schemat poziomo-pionowy projektowanej koncentracji kredytu komunalnego w Polsce.

Objaśnienie znaków:

A. Centrale ogólno-państwowe:

: ogólny państwowy międzykomunalny związek kredytowy.

: ogólno państwowy międzykomunaly bank kredytowy.

B. Skupienie okręgowe.

I-IV : międzykomunalne związki kredytowe.

I-IV : międzykomunalne banki kredytowe.

C. Instytucje lokalne.

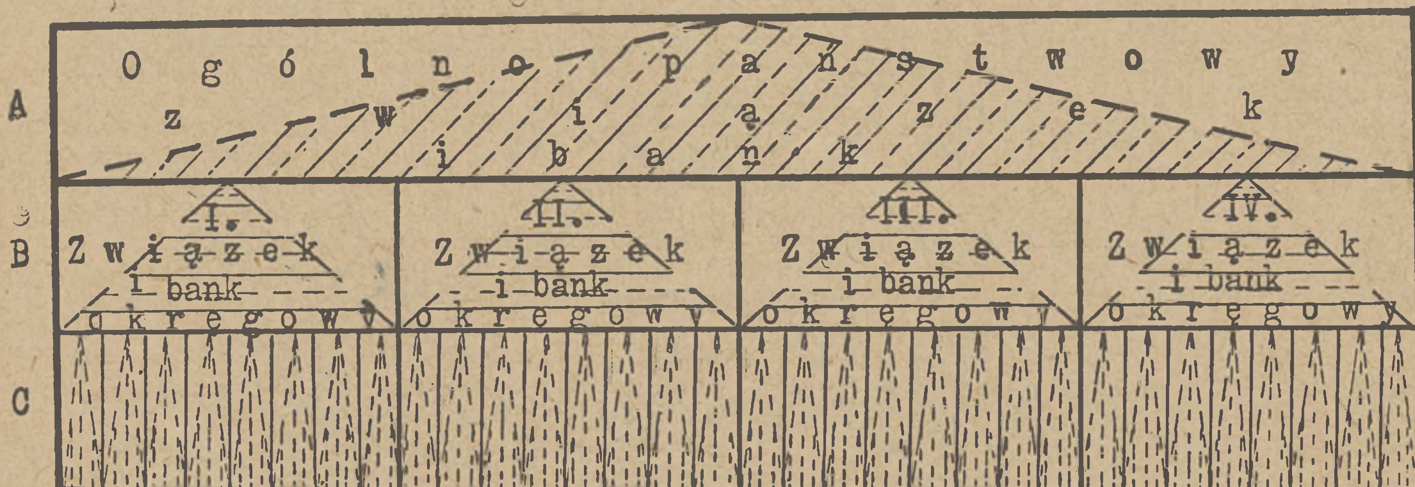
: związki komunalne.

: komunalne kasy oszczędności.

Uczłonkowanie:

→ poziome

↑ pionowe

Poziom C: tworzenie kapitału miejscowego (kapitalizacja terytorjalna).
Poziom B: tworzenie kapitału okręgowego (kapitalizacja regjonalna).
Poziom A: tworzenie kapitału publicznego (kapitalizacja społeczna).

podarczego, jak w interesie zbliżenia do siebie i skomunikowania ze sobą poszczególnych jednostek gospodarczych w obrębie Państwa. Tam, gdzie idzie o ułatwienie i ożywienie wewnętrznej wymiany dóbr, powinny operacje pieniężno-kredytowe, z tą wymianą połączone, rozwijać się wedle możności na jednolicie ustalonych a wszystkim równie znanych i przystępnych metodach płatniczych. Metody zaś takie uregulowane być mogą w sposób przejrzysty i jednakowy tylko wtedy, o ile cały aparat organizacyjny, w którym te metody mają działać, urządzony będzie również w sposób jednolity i harmonijny.

W interesie ogólnym więc leży, aby zasady przyszłej organizacji okręgowych instytucyj dla koncentracji kredytu komunalnego, t. j. międzykomunalnych związków kredytowych, były należycie rozważone, zanalizowane i skrytykowane. Celem spowodowania dyskusji w tym względzie oraz rzeczowej krytyki, publikujemy równocześnie projekt przyszłej ustawy o międzykomunalnych związkach kredytowych — w tej redakcji, w jakiej ona się obecnie przedstawia. Żywimy nadzieję, że ze strony miarodajnych kół fachowych projekt ten poddany będzie dokładnej rozwadze i że rzeczowa krytyka tego projektu pozwoli kwestję koncentracji kredytu komunalnego rozwiązać u nas w sposób jaknajkorzystniejszy dla przyszłego rozwoju życia gospodarczego w Polsce.

Dr. Kazimierz Windakiewicz.

(Projekt)

USTAWA

z dnia.. 1929 r.

o międzykomunalnych związkach kredytowych

1. Organizacja międzykomunalnego związku kredytowego.

A. Obszar, zadania, organa, urządzenia i statut związku.

Art. 1.

Związki komunalne, mianowicie gminy miejskie i wiejskie, tudzież powiatowe i wojewódzkie związki komunalne, oraz związki międzykomunalne mogą w ramach ustawy niniejszej organizować się w międzykomunalne związki kredytowe.

Każda komunalna kasa oszczędności, oraz każda gminna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa należy obowiązkowo jako członek do tego międzykomunalnego związku kredytowego, którego członkiem jest poręczający ją związek komunalny lub międzykomunalny.

Do międzykomunalnych związków kredytowych mogą nadto należeć jako członkowie—poza związkami komunalnemi i międzykomunalnemi—także inne korporacje prawa publicznego, jednakże w każdym poszczególnym wypadku za zgodą Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, tudzież za zgodą tego ministra, którego nadzorowi pośrednio lub bezpośrednio dana korporacja podlega.

Art. 2.

Zadaniem każdego międzykomunalnego związku kredytowego jest prowadzenie czynności:

a) rewizyjno-administracyjnych i

b) bankowych a zwłaszcza wyrównawczo-żyrowych

w interesie kontroli, ochrony, uzgodnienia i podniesienia pieniężnej i kredytowej gospodarki członków.

W łączności z powyższemi zadaniami międzykomunalny związek kredytowy prowadzi nadto czynności, dotyczące własnej administracji wewnętrznej i gospodarki finansowej (art. 44-65).

Zadania i czynności powyższe stanowią rzeczowy zakres działania międzykomunalnego związku kredytowego.

Stosunek międzykomunalnych związków kredytowych do banków państwowych określą oddzielne przepisy.

Art. 3.

Terytorjalny zakres działania każdego międzykomunalnego związku kredytowego obejmować powinien conajmniej obszar jednego województwa. Zmiana granic województwa, na które rozciąga się zakres działania międzykomunalnego związku kredytowego, pociąga za sobą sama przez się odpowiednią zmianę okręgu związku.

Jeżeli terytorjalny zakres działania międzykomunalnego związku kredytowego obejmuje więcej niż obszar jednego województwa, rozciągać się on może tylko na województwa lub powiaty sąsiednie, a w żadnym razie nie może przecinać granic powiatów.

Na obszarze działania jednego międzykomunalnego związku kredytowego nie może równocześnie istnieć ani działać inny taki związek.

W razie uznanej potrzeby Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu może w drodze rozporządzenia po wysłuchaniu zainteresowanych związków poręczających oraz międzykomunalnych związków kredytowych ścieśnić lub rozszerzyć granicę istniejącego międzykomunalnego związku kredytowego—z warunkiem zachowania jednak zasad, określonych poprzedniemi ustępami artykułu niniejszego.

Art. 4.

Dla przeprowadzenia swych zadań każdy międzykomunalny związek kredytowy obowiązany jest posiadać przepisane ustawą niniejszą organa i urządzenia ustrojowe oraz własny statut organizacyjny, którym rządzić się powinien.

Art. 5.

Organami ustrojowemi, które każdy międzykomunalny związek kredytowy powinien posiadać, są:

a) zebranie związku,

b) rada związku,

c) zarząd związku t. j. prezes związku (zarząd jednoosobowy) lub kolegjum z prezesem związku na czele (zarząd kolegjalny),

d) komisja kontrolna związku.

Urządzeniami ustrojowemi, które każdy międzykomunalny związek kredytowy powinien posiadać, są:

a) biuro rewizyjno-administracyjne związku,

b) bank kredytowy (centrala wyrównawczo-żyrowa) związku.

Art. 6.

Zebranie związku składa się z przedstawicieli członków związku. Każdy członek powinien w zebraniu związku posiadać conajmniej jednego przedstawiciela. Każdy członek może wysłać tylu przedstawicieli, ile mu na zebraniu związku przysługuje głosów, najwyżej jednak 5 przedstawicieli.

Przedstawicielem związku komunalnego lub międzykomunalnego (art. 1. ust. 1), uczestniczącego w międzykomunalnym związku kredytowym, jest z urzędu osoba, stanowiąca jednoosobowy organ wykonawczy członka międzykomunalnego związku kredytowego (prezydent miasta, burmistrz, wójt, sołtys, prezes związku międzykomunalnego), względnie sprawująca urząd przewodniczącego kolegjalnego organu wykonawczego członka; o ile zaś członek reprezentowany jest przez więcej niż jednego przedstawiciela, przedstawicielami jego mogą być nadto osoby, wybrane przez wskazany w statucie organizacyjnym kolegjalny organ korporacji, należącej do międzykomunalnego związku kredytowego, z pośród osób, którym przysługuje prawo wybieralności do organów tejże korporacji.

Przedstawicielem uczestniczącej w związku kasy (art. 1 ust. 2) jest z urzędu przewodniczący (naczelnik) zarządu kasy; o ile zaś kasa reprezentowana jest przez więcej niż jednego przedstawiciela, przedstawicielami jej mogą być nadto osoby, wybrane przez jej organ stanowiący.

Przedstawicielami innych członków związku (art. 1 ust. 3) są osoby, delegowane przez organ stanowiący członka z pośród osób, którym przysługuje prawo wybieralności do delegującego organu.

W miejsce ubyłych przedstawicieli członków wchodzą ich zastępcy. Przedstawiciela, wchodzącego z urzędu w skład zebrania związku, zastępuje jego urzędowy zastępca, innych zaś przedstawicieli specjalni w tym celu wybrani zastępcy.

Przy zmianie składu organów poszczególnych członków dotychczasowi ich przedstawiciele zatrzymują swój mandat nadal aż do upływu okresu urzędowania w międzykomunalnym związku kredytowym, o ile uchwałą stanowiącego organu członka, którego reprezentują, nie będą odwołani. W ostatnim wypadku nowowybrani przedstawiciele otrzymują mandat tylko na pozostały czas okresu urzędowania zebrania związku.

Art. 7.

Zebraniu związku zastrzega się:

a) wybór członków rady i komisji kontrolnej związku, postanawianie o pozbawieniu mandatu członków tych organów, oraz uchwalanie własnego regulaminu obrad oraz regulaminów czynności dla tych organów, zarządu, biura i banku,

b) zatwierdzanie sprawozdania z działalności i rachunków związku za ubiegły rok, przyjęcie bilansu rocznego i preliminarza na rok przyszły oraz ustalanie obowiązku uiszczania dopłat nadzwyczajnych od członków;

c) postanawianie o użyciu majątku, funduszów i zysków związku oraz o podwyższeniu kapitału obrotowego, jakoteż przyjmowanie udziału z kapitałem w specjalnych przedsiębiorstwach i zaciąganie pożyczek drogą emisji listów zastawnych oraz zapisów dłużnych (obligacyj) na okaziciela,

d) postanawianie o zmianach statutu organizacyjnego i o rozwiązaniu związku.

Pozatem zebranie związku stanowi o wszystkich sprawach związku, o ile ustawa niniejsza lub statut organizacyjny związku nie przekazuje decyzji innym organom związkowym.

Art. 8.

Każdemu członkowi związku przysługuje przy głosowaniu w zebraniu związku tyle głosów, ile pojedyńczych udziałów członkowskich w związku zadeklarował, lecz w każdym razie nie więcej głosów, niż to odpowiada 1/20 liczby udziałów pojedyńczych wszystkich członków związku.

Jeżeli członek związku reprezentowany jest przez więcej niż jednego przedstawiciela, wówczas wszystkie przysługujące członkowi głosy może w zebraniu związku oddać tylko jednolicie jeden z jego przedstawicieli.

Ilość głosów, przysługujących każdemu członkowi w zebraniu związku, ustala przed rozpoczęciem się roku sprawozdawczego rada związku. O wyniku ustalenia prezes związku zawiadamia bezzwłocznie członków.

Przeciwko ustaleniu ilości przysługujących głosów może każdy członek—w przeciągu dni 14 od dnia otrzymania uwiadomienia—wnieść sprzeciw na ręce rady związku, a przeciwko jej rozstrzygnięciu odwołać się do władzy nadzorczej związku, która rozstrzyga ostatecznie.

Art. 9.

Do ważności uchwał zebrania związku konieczną jest obecność przedstawicieli, reprezentujących conajmniej połowę ogólnej sumy pojedyńczych udziałów członkowskich związku, a do ważności uchwał w sprawie zmiany statutu organizacyjnego lub rozwiązania związku—obecność przedstawicieli, reprezentujących conajmniej $^{2}/_{3}$ ogólnej sumy takich udziałów w związku.

W razie niestawienia się przepisanej ilości przedstawicieli—zebranie związku, zwołane powtórnie dla załatwienia tego samego porządku obrad, może powziąć ważne uchwały bez względu na ilość obecnych przedstawicieli. Przy powtórnem zwołaniu zebrania związku należy na tę okoliczność zwrócić uwagę.

Uchwały zebrania związku zapadają większością oddanych głosów. W razie równości głosów wniosek upada.

Uchwała o zmianie statutu organizacyjnego wymaga większości conajmniej $^{2}/_{3}$, a uchwała w sprawie rozwiązania związku — większości conajmniej $^{3}/_{4}$ reprezentowanych na zebraniu związku głosów.

Statut organizacyjny może przepisać kwalifikowaną obecność i większość także dla innych spraw związku.

Art. 10.

Zebranie związku zwołuje prezes związku, na zasadzie uchwały rady, przynajmniej raz na rok, najdalej jednak w ciągu trzech miesięcy po ukończeniu każdego roku obrachunkowego.

O zwołaniu powinni być członkowie zawiadomieni pismem, zawierającem również porządek obrad, ustalony przez radę, conajmniej na 20 dni przed dniem rozpoczęcia obrad.

Nadzwyczajne posiedzenie zebrania związku powinno być zwołane w ciągu dni 14-tu na żądanie rady lub członków, reprezentujących $^{1}/_{20}$ część ogólnej liczby udziałów, lub na wezwanie władzy nadzorczej.

Zebraniu przewodniczy prezes związku lub jego zastępca.

Art. 11.

Skład rady związku nie powinien obejmować więcej niż 16-tu, a mniej niż 8-miu członków. Conajmniej połowę składu rady stanowić powinni przedstawiciele uczestniczących w związku związków komunalnych i międzykomunalnych.

Trzy czwarte ustalonej statutem organizacyjnym liczby członków rady związku i takąż liczbę ich zastępców wybiera zebranie związku w głosowaniu stosunkowem na listy kandydatów z pośród własnego grona. Do rady może być wybrany tylko przedstawiciel tego członka związku, który posiada przynajmniej trzy udziały.

Każda grupa wyborców, reprezentująca conajmniej $^{1}/_{20}$ część ogólnej liczby udziałów, może zgłosić swoją listę kandydatów. Jedną czwartą liczby członków rady kooptują członkowie wybrani.

W razie ubycia członka rady, zastępcę kooptuje rada sama. Kooptowany w ten sposób zastępca. o ile powołany został w miejsce członka rady, wybranego przez zebranie związku, pełni czynności do najbliższego posiedzenia zebrania związku.

Sposób przeprowadzania wyborów i kooptacji określa w granicach powyższych postanowień statut organizacyjny związku.

Członek zebrania związku, przyjmując wybór do rady, traci głos stanowczy w zebraniu związku; w jego miejsce wchodzi do zebrania zastępca (art. 6).

Art. 12.

Rada związku stanowi o sposobie wykonania uchwał zebrania związku, tudzież o wszystkich sprawach związkowych, które ustawa niniejsza lub statut organizacyjny przekazują decyzji rady.

Pozatem rada związku sprawuje bezpośredni stały nadzór nad prowadzeniem interesów i administracji związku, czuwa nad wykonaniem uchwał zebrania związku, tudzież uchwał i zarządzeń własnych oraz nadaje kierunek działalności związku.

Niezależnie od rewizyj, dokonywanych przez komisję kontrolną, rada może każdej chwili przeprowadzić na własną rękę rewizję wszelkich rachunków i kas związku.

Do ściśle określonych spraw swego zakresu działania rada może wyznaczać komisje i określać ich zakres czynności.

Art. 13.

Do ważności uchwał rady konieczną jest obecność conajmniej połowy członków rady, nie licząc prezesa związku.

Uchwały zapadają większością głosów członków obecnych. Każdemu członkowi służy tylko jeden głos stanowczy. Prezesowi związku nie służy głos stanowczy.

Statut organizacyjny związku może przewidzieć kwalifikowaną obecność i większość dla pewnych określonych spraw związku.

Członkowie rady mogą otrzymywać diety za posiedzenia według norm, ustalonych przez zebranie związku, a zamiejscowi również zwrot kosztów podróży podług rzeczywistej ich wysokości, stwierdzonej przez biuro rewizyjno-administracyjne związku. Stale urzędującym członkom rady związku może być przyznane stałe wynagrodzenie podług norm, określonych przez zebranie związku.

Art. 14.

Zarząd międzykomunalnego związku kredytowego stanowi prezes związku. Statut organizacyjny może jednak ustanowić zarząd kolegjalny.

W razie ustanowienia zarządu kolegjalnego, składa się tenże z prezesa związku, wiceprezesa, naczelnika biura rewizyjno-administracyjnego i z dyrektorów banku, których uposażenie określa zebranie związku. Ono też określa liczbę dyrektorów banku.

Naczelnika biura i dyrektorów banku mianuje i zwalnia rada związku. Naczelnika biura i dyrektorów banku zastępują w razie potrzeby ich zastępcy, wyznaczeni przez radę związku. Naczelnik biura, dyrektorzy banku i ich zastępcy są pracownikami związku.

Uchwały zarządu kolegjalnego zapadają większością głosów przy obecności conajmniej 4-ch członków. Przewodniczący głosuje tylko w razie równości głosów lub gdy różnica głosów wynosi jeden; w tych wypadkach głos jego przeważa.

Art. 15.

Zarząd związku jest organem wykonawczym uchwał zebrania i rady związku i podlega bezpośrednio radzie związku.

Zarząd związku obowiązany jest prowadzić interesy i administrację związku przy ścisłem przestrzeganiu statutu związku oraz obowiązujących regulaminów.

Zarząd związku zastępuje związek we wszystkich interesach i umowach—tak w stosunku do władz i osób trzecich, jak też w procesach i sprawach sądowych.

Kompetencje zarządu i zakres jego czynności określa w granicach postanowień ustawy niniejszej regulamin zarządu. Regulamin ten i każdoczesne jego zmiany należy ogłosić w sposób, przewidziany dla ogłoszenia statutu organizacyjnego związku.

Do ważności dokumentu, mocą którego związek zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich, potrzeba—oprócz podpisu prezesa—także współpodpisu conajmniej jednego z członków rady lub—w razie ustanowienia zarządu kolegjalnego—jednego z członków tegoż zarządu.

Na zasadzie uchwały rady związku prezes związku może aż do odwołania kierownikom poszczególnych działów administracji związku—a w szczególności biura rewizyjno-administracyjnego i banku oraz ich oddziałów—udzielić prawa do zastępowania związku na zewnątrz w ich zakresie działania. Prawem tem można również objąć upoważnienie do podpisywania dokumentów, z których ma powstać obowiązek prawny związku; w tym ostatnim wypadku konieczny jest nadto podpis jednego członka rady względnie zarządu związku.

Art. 16.

Prezesa związku oraz jego zastępcę (wiceprezesa) wybiera ze swego grona rada związku. Wybrany na prezesa wzgl. wiceprezesa, przyjąwszy wybór, traci głos stanowczy w radzie związku, nie tracąc jednak prawa do przewodniczenia. Ustępujący prezes względnie wiceprezes może być ponownie wybrany.

Art. 17.

Prezes związku reprezentuje związek na zewnątrz. W razie ustanowienia zarządu kolegjalnego, jest on przewodniczącym, przełożonym i członkiem tego zarządu.

Prezes związku jest przełożonym wszystkich biur, zakładów i pracowników związku. Przewodniczy on wszystkim organom kolegjalnym związku z wyjątkiem komisji kontrolnej. Statut organizacyjny może jednak postanowić, że przewodnictwo na zebraniu związku sprawuje osoba, którą zebranie wybierze większością głosów ze swego grona.

W sprawach, niecierpiących zwłoki, prezes działa samoistnie za radę związku i zarząd kolegjalny z obowiązkiem jednak zdania sprawy na najbliższem posiedzeniu tych organów. Ma on także prawo zawieszać w urzędowaniu pracowników związku w przypadku dostrzeżonych nadużyć.

Art. 18.

Prezes związku ma prawo i obowiązek wstrzymać wykonanie uchwał względnie zarządzeń organów związku, jeżeli uważa, że uchwała względnie zarządzenie takie:

a) wykracza poza kompetencje odnośnego organu lub sprzeciwia się obowiązującym przepisom, albo

b) może przynieść rzeczywistą szkodę interesom związku.

Wstrzymanie takie nie może jednak dotyczyć uchwał i zarządzeń, odnoszących się do wykonywania prawa kontroli nad działalnością prezesa lub innych organów związku.

Sprzeciw zebrania związku przeciw powyższym zarządzeniom prezesa rozstrzyga ostatecznie władza nadzorcza związku; sprzeciw innych organów rozstrzyga ostatecznie:

1) w wypadkach pod a) władza nadzorcza związku;

2) w wypadkach pod b) zebranie związku, o ile wstrzymanie dotyczy uchwały lub zarządzenia rady, poza tem rada związku.

Jeżeli prezes nie może pełnić obowiązków, wszystkie jego czynności wykonywa zastępca prezesa (wiceprezes), do którego mają wtedy zastosowanie wszystkie przepisy, dotyczące działalności prezesa związku.

Art. 19.

Skład komisji kontrolnej związku wynosić powinien conajmniej 3 członków, nie może jednak wynosić więcej niż 9 członków.

Komisję kontrolną związku wybiera ze swego grona zebranie związku.

Członkami i zastępcami członków komisji kontrolnej nie mogą być członkowie rady ani też pracownicy związku.

Członkowie wybierają ze swego grona przewodniczącego komisji. Poza tem skład komisji i sposób dokonywania wyboru jej członków, przewodniczącego i ich zastępców określa statut organizacyjny.

Art. 20.

Obowiązkiem komisji kontrolnej związku jest zbadanie rocznego sprawozdania, bilansu i rachunków związku, sprawdzenie stanu kas związku przynajmniej raz na kwartał i składanie

o tem sprawozdania zebraniu związku na najbliższem jego posiedzeniu.

Regulamin komisji uchwala zebranie związku.

Art. 21.

Biuro rewizyjno-administracyjne załatwia czynności rewizyjno-administracyjne międzykomunalnego związku kredytowego (art. 2 ust. 1 oraz art. 31-37), jakoteż czynności, dotyczące własnej administracji wewnętrznej związku.

W tym zakresie biuro rewizyjno-administracyjne przygotowuje wszystkie pisma, zestawienia i materjały, mające na celu umożliwić i ułatwić działalność związku i jego organów ustrojowych, jakoteż opracowuje i załatwia wszelkie inne sprawy według zlecenia prezesa związku.

Na czele biura rewizyjno-administracyjnego związku stoi naczelnik biura, podlegający bezpośrednio prezesowi związku.

Siedzibą biura jest siedziba związku. Na zasadzie uchwały, powziętej przez radę związku, a zatwierdzonej przez władzę nadzorczą, mogą być jednak otwierane poza siedzibą związku oddziały biura rewizyjno-administracyjnego. Oddziały podlegają biuru centralnemu.

Art. 22.

Bank związku nosi nazwę „międzykomunalnego banku kredytowego" i załatwia czynności bankowe, a w szczególności wyrównawczo-żyrowe międzykomunalnego związku kredytowego (art. 2 ust. 1 oraz art. 38-43), jakoteż czynności, dotyczące własnej gospodarki finansowej związku.

Międzykomunalny bank kredytowy jest przedsiębiorstwem bankowem, stanowiącem własność związku i ma charakter kupca względnie handlującego w rozumieniu ustaw handlowych.

Siedzibą międzykomunalnego banku kredytowego jest siedziba związku.

Firmę banku stanowi jego nazwa ze wskazaniem nazwy siedziby. Firma międzykomunalnego banku kredytowego powinna być zapisana do rejestru handlowego. Pod tą firmą wykonuje związek wszelkie czynności bankowe, nabywa prawa i przyjmuje na siebie zobowiązania.

Międzykomunalny bank kredytowy podlega bezpośrednio zarządowi związku.

Art. 23.

Na zasadzie uchwały zebrania związku może związek otwierać oddziały międzykomunalnego banku kredytowego także poza siedzibą przedsiębiorstwa głównego.

Administracja oddziału międzykomunalnego banku kredytowego, o ile oddział taki ma być otworzony w siedzibie już istniejącej komunalnej kasy oszczędności lub jej oddziału, powinna być powierzona tej kasie lub jej oddziałowi na zasadzie zawartej z nią osobnej umowy. Rachunkowość oddziału bankowego powinna być jednak w tym wypadku prowadzona odrębnie od rachunkowości komunalnej kasy oszczędności i jej oddziałów.

Firmę oddziału międzykomunalnego banku kredytowego stanowi firma przedsiębiorstwa głównego z dodaniem nazwy „oddział" i wskazaniem siedziby oddziału.

Firmy oddziałów międzykomunalnego banku kredytowego powinny być zapisane do rejestru handlowego.

Oddziały podlegają zarządowi przedsiębiorstwa głównego w siedzibie związku.

Art. 24.

Statut organizacyjny międzykomunalnego związku kredytowego powinien przedewszystkiem zawierać:

1) oznaczenie nazwy miedzykomunalnego związku kredytowego, jego okręgu, siedziby i rzeczowego zakresu działania,

2) określenie rodzaju, składu, sposobu wyboru i odwołania, okresu urzędowania, tudzież kompetencyj organów ustrojowych związku;

3) postanowienia o zdolności do powzięcia uchwał, stosunku głosów przy głosowaniu i o sposobie obradowania i urzędowania organów ustrojowych związku, tudzież o sposobie dokonywania przez związek ogłoszeń;

4) postanowienia o prawach i obowiązkach członków związku, a w szczególności o zakresie ich odpowiedzialności za zobowiązania związku, o sposobie rozkładania na nich składek bieżących lub dopłat nadzwyczajnych na zaspokojenie potrzeb związku oraz o sposobie rozdziału między nich zysku związku;

5) postanowienia a zarządzie majątkiem, funduszami i urządzeniami związku oraz przepisy o zestawianiu preliminarza dochodów i wydatków związku, tudzież o sporządzaniu, sprawdzaniu i uznawaniu bilansu jakoteż zamknięć rachunkowych;

6) postanowienia o ustalaniu etatów stanowisk służbowych w związku, o określaniu wysokości uposażeń do poszczególnych stanowisk przywiązanych, tudzież o prawach i obowiązkach oraz o odpowiedzialności służbowej członków rady i pracowników związku;

7) postanowienia o zasadach rozliczenia się w razie zmian w składzie członków oraz na wypadek zmian terytorjalnych w obrębie okręgu związku i obszaru działania członków;

8) postanowienia na wypadek rozwiązania związku, a w szczególności co do rozliczeń z powyższego powodu oraz o likwidacji związku.

Statut organizacyjny związku tudzież jego zmiany podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej, właściwej w myśl ustawy niniejszej. Władza nadzorcza może uzależnić zatwierdzenie od wprowadzenia do statutu zmian, które z punktu widzenia ustawy niniejszej lub innych obowiązujących przepisów uważa za konieczne.

Art. 25.

Zatwierdzony statut organizacyjny miedzykomunalnego związku kredytowego należy ogłosić w dzienniku urzędowym województwa, w którego obrębie leży siedziba związku, tudzież w dziennikach urzędowych tych województw, na których obszar rozciąga się nadto okręg związku (art. 3).

Z dniem ogłoszenia statutu w dzienniku urzędowym województwa, w którego obrębie leży siedziba związku, uzyskuje międzykomunalny związek kredytowy charakter korporacji prawa publicznego o samoistnej osobowości prawnej.

B. Członkowie Związku.

Art. 26.

Związek komunalny lub międzykomunalny przystąpić może na członka tylko do tego międzykomunalnego związku kredytowego, w którego okręgu (art. 3) leży siedziba związku przystępującego.

Jeżeli związek komunalny lub międzykomunalny przystępuje na członka międzykomunalnego związku kredytowego, to komunalna kasa oszczędności lub gminna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa, której on jest poręczycielem, obowiązana jest zarazem należeć do tego samego międzykomunalnego związku kredytowego. Sama taka kasa—bez równoczesnego przystąpienia związku ją poręczającego nie może być członkiem międzykomunalnego związku kredytowego.

Prawo przyjmowania członków do międzykomunalnego związku kredytowego służy radzie związku. Przyjęcie takie nastąpić może tylko na skutek przedłożonej na piśmie uchwały zainteresowanego związku (art. 1 ust. i 3) i kasy (art. 1 ust. 2) o przystąpieniu z odpowiednią ilością udziałów do międzykomunalnego związku kredytowego i o poddaniu się postanowieniom jego statutu organizacyjnego i regulaminów. Uchwały takie nie podlegają zatwierdzeniu.

Międzykomunalny związek kredytowy nie ma prawa nieprzyjąć ze swego okręgu na członka tego związku komunalnego lub międzykomunalnego, który zgłasza przystąpienie z zachowaniem przepisanych warunków a przedtem ze związku nie był usunięty.

Art. 27.

Członkostwo nadaje każdemu członkowi prawo do korzystania z urządzeń i usług międzykomunalnego związku kredytowego, do uczestniczenia przez swego przedstawiciela względnie przedstawicieli w zebraniach związku oraz do uczestnictwa w zyskach związku na warunkach, określonych obowiązującemi w tym względzie przepisami.

Art. 28.

Członkowie międzykomunalnego związku kredytowego mają obowiązek przestrzegania postanowień statutu organizacyjnego związku oraz stosowania się do wszelkich uchwał i zarządzeń organów związku, powziętych zgodnie z tym statutem i regulaminami związku.

W szczególności obowiązkiem członka jest:

a) posiadać conajmniej tę ilość udziałów w związku, jaka wynika z przepisów ustawy niniejszej, i uiszczać ustalone składki bieżące i dopłaty nadzwyczajne na rzecz związku.

b) poddawać swe kasy rewizjom ze strony związku, zarządzanym przez związek lub władze nadzorcze,

c) składać związkowi roczne sprawozdanie z działalności finansowej oraz wykazy statystyczne, dotyczące organizacji swych kas i wyników ich działalności,

d) zawiadamiać związek o każdej zmianie w organach, regulaminach i statutach swoich kas,

e) zezwalać na obecność delegatów związku z głosem doradczym na posiedzeniach swych organów w sprawach natury finansowej,

f) udzielać pomocy we własnym obszarze i zakresie działania organom związku przy spełnianiu ich zadań,

g) korzystać w sprawach własnej gospodarki pieniężnej i kredytowej przedewszystkiem z pośrednictwa związku,

h) popierać działalność związku, prenumerować jego organ i nie przedsiębrać operacyj i czynności, mogących spowodować szkodę dla związku lub jego członków.

Art. 29.

Członek międzykomunalnego związku kredytowego, niedopełniający obowiązków względem związku, wypływających ze statutu organizacyjnego, może być ukarany grzywną do 10-krotnej wysokości swej ostatniej rocznej składki bieżącej z prawem regresu do osób odpowiedzialnych. Stopień niedopełnienia przez członka obowiązku ocenia i grzywnę nakłada rada związku.

Członek związku może za niedopełnienie obowiązków względem związku, wypływających ze statutu organizacyjnego związku, zostać ponadto ze związku usunięty.

Art. 30.

Wszelkie członkostwo ustaje skutkiem rozwiązania międzykomunalnego związku kredytowego.

Członkostwo związku komunalnego lub międzykomunalnego, a równocześnie i kasy, przez taki związek poręczonej, ustaje nadto skutkiem:

a) utworzenia dla siedziby takiego związku lub kasy innego międzykomunalnego związku kredytowego,

b) dobrowolnego ustąpienia związku poręczającego,

c) usunięcia związku poręczającego lub kasy przezeń poręczonej mocą uchwały rady związku.

Członkostwo komunalnej kasy oszczędności lub gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej ustaje pozatem skutkiem rozwiązania takiej kasy.

Członkostwo innych korporacyj prawa publicznego—poza związkami komunalnemi i międzykomunalnemi—ustaje skutkiem:

a) rozwiązania odnośnej korporacji,

b) ustąpienia dobrowolnego lub usunięcia mocą uchwały rady związku.

Usunięcie członka może nastąpić:

1) w razie niestosowania się członka do przepisów obowiązujących, a w szczególności postanowień statutu organizacyjnego oraz uchwał i zarządzeń organów związku,

2) w razie działania na szkodę związku,

3) w razie nieuiszczenia przepisanych wpłat na udział, składek bieżących lub dopłat nadzwyczajnych w terminach przepisanych.

Ustąpienie względnie usunięcie członka dopuszczalne jest tylko z zachowaniem przepisów statutu organizacyjnego na ten wypadek przewidzianych.

Ustąpienie względnie usunięcie nie zwalnia z obowiązku uiszczenia wpłat składek i dopłat, należnych do końca bieżącego roku sprawozdawczego, w którym ustąpienie względnie usunięcie nastąpiło.

II. Zakres działania międzykomunalnego związku kredytowego.

A. Czynności rewizyjno-administracyjne.

Art. 31.

W zakresie czynności rewizyjno-administracyjnych (art. 2 ust. 1) działalność międzykomunalnego związku rewizyjnego i wyrównawczego obejmuje w szczególności:

a) dokonywanie perjodycznych i dorywczych rewizyj biur i księgowości, kas uczestniczących w związku oraz czuwanie nad usunięciem niedomagań, stwierdzonych rewizjami;

b) wykonywanie funkcyj zleconych związkowi przez państwo, a w szczególności udzielanie władzom na żądanie pomocy fachowej przy wykonywaniu nadzoru państwowego nad kasami oszczędności i w zakresie gospodarki finansowej nad związkami, uczestniczącemi w związku, tudzież informacyj i opinij co do stanu i gospodarki tych kas i związków, co do układu stosunków w dziedzinie kredytu komunalnego oraz co do zakładania nowych kas względnie oddziałów kas istniejących (art. 7 i 10 Rozp. Prez. Rzpl. z dnia 13 kwietnia 1927 roku Dz. Ust. R. P. Nr. 38 poz. 339);

c) koordynowanie, reprezentowanie i popieranie zbiorowych interesów i potrzeb pieniężno-kredytowych swych członków wobec władz, urzędów, instytucyj publicznych i osób trzecich oraz zogniskowanie akcji w kierunku utworzenia funduszu emerytalnego dla pracowników (funkcjonarjuszów) kas oszczędności, uczestniczących w związku;

d) współdziałanie w organizowaniu komunalnych kas oszczędności i gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych, udzielanie członkom porad, informacyj i pomocy fachowej oraz urządzanie narad i zjazdów, jakoteż organizowanie wykładów, kursów instrukcyjnych i odczytów dla pracowników kasowych;

e) ustalanie—w ramach obowiązujących przepisów—zasad księgowania, opracowywania i ogłaszania zamknięć rachunkowych członków, zasad obrotu depozytowego i kontokorentowego (przekazowego i czekowego), tudzież zasad prowadzenia innych operacyj;

f) propagandę idei i znaczenia oszczędności dla gospodarstwa społecznego Państwa, zbieranie i opracowywanie danych statystycznych dla celów własnych członków i władz nadzorczych i ewentualnie wydawanie własnego czasopisma fachowego,

Art. 32.

Dla dokonywania fachowych rewizyj międzykomunalny związek kredytowy obowiązany jest ustanowić przy biurze rewizyjno-administracyjnem odpowiednią ilość stanowisk zaprzysiężonych rewidentów.

Rewidentów mianuje rada związku, a zatwierdza władza nadzorcza.

Zwolnienie rewidenta—z wyjątkiem zwolnienia na własną prośbę—nastąpić może tylko za zgodą władzy nadzorczej.

Władzy nadzorczej służy prawo żądania zwolnienia rewidentów lub zwiększenia ich liczby, które to żądanie jest związek obowiązany do terminu mu wyznaczonego wykonać.

Rewidenci związkowi są obowiązani do zachowania tajemnicy o faktach, o których dowiedzieli się w zakresie swych czynności.

W zakresie ustaw karnych są oni uważani za urzędników państwowych.

Art. 33.

Każda komunalna kasa oszczędności lub gminna kasa pożyczkowo-oszczędnościowa, będąca członkiem związku, powinna poddawać swe księgi, dokumenty i zapasy kasowe rewizjom ze strony rewidenta związkowego. Rewizje takie należy przeprowadzać przynajmniej raz na dwa lata. W odniesieniu do innych członków związku rewizje na żądanie członka lub władzy nadzorczej członka dotyczą własnych kas członka lub jego zakładów i przedsiębiorstw.

Międzykomunalny związek kredytowy względnie władza nadzorcza członka związku lub związku mogą według uznania zarządzać rewizje częściej, niż w okresach czasu, przewidzianych regulaminem rewizyjnym związku, względnie nakazać przeprowadzenie także rewizji nadzwyczajnej. Władze nadzoru państwowego mogą zlecać międzykomunalnym związkom kredytowym nadto przeprowadzenie we wskazanych przez siebie wypadkach rewizyj także nie należących do związku a znajdujących się w jego okręgu komunalnych kas oszczędności i gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych a zarazem rewizyj administracyjnych kas, nienależących do związku związków komunalnych, międzykomunalnych, tudzież innych korporacyj prawa publicznego i kas ich zakładów oraz przedsiębiorstw.

Należące do międzykomunalnego związku kredytowego komunalne kasy oszczędności i gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe nie mogą podlegać rewizjom ze strony innych instytucyj poza własnym związkiem; zasada ta nie ogranicza jednak praw nadzoru państwowego.

W rewizjach kas mogą brać udział delegaci władzy nadzorczej z prawem nieograniczonego wglądu.

Rewizja może się odbywać również w czasie likwidacji komunalnej kasy oszczędności lub gminnej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej.

Art. 34.

Organa kas i związków, których kasy rewidowane są przez międzykomunalny związek kredytowy, obowiązane są udzielać rewidentowi związkowemu wszelkich żądanych wyjaśnień oraz wszelkiej pomocy przy rewizjach, a w szczególności uprzystępnić mu przeglądanie ksiąg i dowodów kasowych, tudzież bezpośrednie sprawdzenie stanu wszelkich części majątku rewidowanej kasy względnie związku.

Przy rewizji mogą być obecni członkowie komisji rewizyjnej zainteresowanej kasy względnie związku, których o przedsięwzięciu rewizji zawiadomić należy.

Koszt rewizji ponosi rewidowana komunalna kasa oszczędności, a w innych wypadkach związek, którego kasa rewizji podlega, z własnych funduszów według norm, ustalonych przez radę międzykomunalnego związku kredytowego a zatwierdzonych przez władzę nadzorczą tegoż związku. Normy te dla członków mogą być niższe, dla nieczłonków zaś nie mogą przekraczać wydatków rzeczywistych.

Art. 35.

Z dokonanej rewizji sporządza rewident sprawozdanie, którego odpis otrzymuje związek poręczający lub posiadający rewidowaną kasę i jego władza nadzorcza.

W sprawozdaniu rewizyjnem należy podać, czy i jakie naruszenia ustawy, odstępstwa od zasad lub inne nieprawidłowości zostały stwierdzone, jakie zarządzenia zostały wydane celem utrzymania prawidłowego toku czynności zrewidowanej kasy, względnie wydanie jakich zarządzeń okazuje się w powyższym celu konieczne.

Sprawozdanie z dokonania rewizji powinno być zamieszczone na porządku obrad najbliższego posiedzenia stanowiącego organu członka i odczytane na niem przed uznaniem zamknięcia rachunkowego kasy i przed dokonaniem przypadających ewentualnie wyborów do organów wykonawczych członka.

Art. 36.

Jeżeli członek międzykomunalnego związku kredytowego nie zastosuje się do zarządzeń, które związek uznał za potrzebne, natenczas związek obowiązany jest donieść o tem władzy nadzorczej członka.

Jeżeli władza nadzorcza nakaże wykonanie tych zarządzeń, członek obowiązany jest do tego nakazu się zastosować.

O karygodnych działaniach lub przestępstwach służbowych, jakie stwierdzone zostały przy rewizji, należy bezzwłocznie zawiadomić władzę nadzorczą związku poręczającego lub posiadającego rewidowaną kasę.

Art. 37.

Zebranie związku wyda regulamin, dotyczący wykonywania rewizyj, sporządzania sprawozdania rewizyjnego i czynności biura rewizyjno-administracyjnego.

Prezes międzykomunalnego związku kredytowego powinien w styczniu każdego roku przesłać władzy nadzorczej związku wykaz rewizyj, dokonanych w ubiegłym roku, z ogólnem zaznaczeniem ich wyniku.

B. Czynności bankowe.

Art. 38.

W zakresie czynności bankowych (art. 2 ust. 1) działalność międzykomunalnego związku kredytowego obejmuje w szczególności:

a) wyrównywanie wzajemnych roszczeń pieniężnych, popieranie bezgotówkowego obrotu płatniczego i pośrednictwo w obrocie żyrowym w obrębie sieci kas oszczędności i związków, uczestniczących w międzykomunalnym związku kredytowym;

b) ułatwianie obiegu kapitałów pomiędzy członkami, pomoc do nawiązania między nimi wzajemnych stosunków kredytowych oraz pośrednictwo na własny rachunek w krótko—i długoterminowym kredycie dla członków;

c) pomaganie członkom w lokowaniu i zużytkowaniu funduszów, w emisji i konwersji obligacyj komunalnych tudzież w przeprowadzaniu innych operacyj finansowych oraz udzielanie członkom informacyj i wskazówek co do sytuacji giełdowej i konjuktury w dziedzinie kredytu komunalnego;

d) przyjmowanie od członków i osób trzecich pieniędzy na procent tudzież udzielenia w miarę stanu funduszów oprocentowanych pożyczek krótko—i długoterminowych członkom lub za ich poręką zakładom i przedsiębiorstwom komunalnym oraz nieobliczonym na zysk innym zakładom użyteczności publicznej;

e) przyjmowanie udziału z kapitałem w przedsiębiorstwach inwestycyjno-budowlanych swych członków za osobną poręką tychże;

f) prowadzenie operacyj bankowych w granicach posiadanych uprawnień, utrzymywanie kontaktu z instytucjami kredytu komunalnego oraz wogóle piecza nad komunalnym kredytem i gospodarką pieniężną.

Art. 39.

Międzykomunalny związek kredytowy uprawniony jest do prowadzenia za pośrednictwem międzykomunalnego banku kredytowego tych wszystkich operacyj, do których uprawnione są komunalne kasy oszczędności w myśl art. 16—27 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr. 38 poz. 339) w związku z §§ 30—51 rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 26 marca 1928 r. (Dż. Ust. R. P. Nr. 34 poz. 424).

Operacje powyższe prowadzi międzykomunalny bank kredytowy na zasadach, obowiązujących dla komunalnych kas oszczędności; ograniczenia z art. 24 ust. 1 p. 1) i z art. 25 wyżej wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej co do wysokości lokat tam wspomnianych nie obowiązują międzykomunalnego banku kredytowego.

Na podstawie pożyczek, zabezpieczonych na hipotekach miejskich i wiejskich oraz nieruchomościach fabrycznych, może międzykomunalny związek kredytowy wydawać listy zastawne na okaziciela.

Na podstawie długoterminowych, pożyczek udzielonych związkom komunalnym i innym osobom prawa publicznego, tudzież komunalnym kasom oszczędności i gminnym kasom pożyczkowo-oszczędnościowym, międzykomunalny związek kredytowy jest uprawniony do zaciągania pożyczek drogą emisji zapisów dłużnych (obligacyj) na okaziciela.

Poza powyższemi operacjami międzykomunalny bank kredytowy uprawniony jest do prowadzenia wszystkich tych operacyj, do których prowadzenia posiadają uprawnienie banki prywatne, o ile rodzaj i zakres tych operacyj został wyszczególniony w jego statucie organizacyjnym.

Rodzaj i zakres uprawnień międzykomunalnego związku kredytowego w przedmiocie operacyj powyższych powinien być wyszczególniony w regulaminie międzykomunalnego banku kredytowego.

Art. 40.

Środków, uruchomionych przez wypuszczenie zapisów dłużnych na okazicela (obligacyj), związek ma prawo użyć za pośrednictwem swojego zakładu bankowego na udzielenie długoterminowego kredytu bezpośrednio członkom swoim lub też—za ich osobną poręką—innym osobom prawa publicznego i przedsiębiorstwom użyteczności publicznej.

Ogólna suma zapisów dłużnych na okaziciela (obligacyj) powinna być pokrytą stale w swej wysokości nominalnej przez pożyczki do tej samej sumy, dające conajmniej równy dochód w procentach. Jeżeli skutkiem spłaty pożyczek lub z innego powodu okaże się brak przepisanego pokrycia i jeżeli pokrycie nie można uzupełnić przez inne pożyczki lub też jeżeli redukcji pokrycia nie można wyrównać przez ściągnięcie odpowiedniej sumy zapisów dłużnych związku, wówczas związek obowiązany jest zastąpić wynikły brak pokrycia tymczasowo papierami wartościowemi, lombardowanemi przez Bank Gospodarstwa Krajowego co najmniej w 3/4 wartości kursowej.

Każda pożyczka musi być spłacalna według planu, ustalonego przed jej zaciągnięciem a zabezpieczającego jej terminową spłatę.

Art. 41.

Gotowiznę oraz walory majątkowe należy umieszczać w wartościach pewnych i płynnych według zasad obowiązujących dla lokat przez osoby prawa publicznego.

Lokata wszystkich wkładów, o ile nie znajdują one pokrycia w mających pewność pupilarną papierach wartościowych podług kursu dziennego i w wekslach, nie może być dokonywaną za terminem wypowiedzenia dłuższym niż termin wypowiedzenia dla pasywów, stanowiących ich finansowy równoważnik.

Przejściowo rozporządzalne fundusze mogą być na procent lokowane w tych instytucjach kredytowych, jakie rada związku wskaże zarządowi związku Rada związku obowiązana jest oznaczyć najwyższą sumę, jaka może być umieszczoną w bankach prywatnych, oraz wskazać zarządowi te banki prywatne, w których ona może być umieszczona.

Art. 42.

Listy zastawne i zapisy dłużne (obligacje) na okaziciela, emitowane przez międzykomunalny związek kredytowy, tudzież lokaty w międzykomunalnym banku kredytowym mają charakter lokat z bezpieczeństwem prawnem (pupilarnem).

Art. 43.

Międzykomunalny bank kredytowy otwiera uczestnikom swego obrotu konta stosownie do szczególnych postanowień regulaminu banku.

Za czynności bankowe, przedsięwzięte w interesie lub na zlecenie członków względnie klijentów, międzykomunalny związek kredytowy ma prawo pobierania odpowiedniej prowizji od interesowanych.

Normy, podług których prowizja ta może być wymierzaną i pobieraną, powinny być ustalone w regulaminie banku.

C. Administracja wewnętrzna i gospodarka finansowa związku.

Art. 44.

Administracją wewnętrzną międzykomunalnego związku kredytowego kieruje zarząd związku.

Rachunkowość i kasowość biura rewizyjno-administracyjnego związku prowadzi międzykomunalny bank kredytowy. Biuro to w ogólnej rachunkowości związku powinno jednak mieć rachunek odrębny od rachunku banku.

Rokiem sprawozdawczym związku jest rok kalendarzowy; jest on równocześnie rokiem obrachunkowym banku.

Art. 45.

Majątek międzykomunalnego związku kredytowego jest odrębny od majątku członków i powinien być osobno administrowany. Rachunkowość funduszów związku powinna być odrębnie prowadzona od rachunkowości funduszów członków.

Fundusz emerytalny pracowników — w braku odmiennego zastrzeżenia w statucie organizacyjnym — wchodzi w skład majątku związku.

Dla wszelkich funduszów specjalnych, czy to wchodzących w skład majątku związku czy też tylko przez związek administrowanych, powinien być prowadzony w ogólnej rachunkowości związku osobny rachunek.

Art. 46.

Kapitał zakładowy międzykomunalnego związku kredytowego stanowi suma wszystkich udziałów członkowskich związku. Suma ta powinna wynosić conajmniej 2.000.000 złotych; statut organizacyjny może jednak przepisać wyższą sumę kapitału zakładowego.

Powiększenie kapitału zakładowego nastąpić może tylko przez zwiększenie liczby pojedyńczych udziałów członkowskich. Powiększenie to jednak nie może nastąpić przed zobowiązaniem

dotychczasowych członków do zupełnego wyrównania wszelkich niewpłaconych jeszcze rat na zadeklarowane już udziały członkowskie.

Kapitał zakładowy wchodzi w skład majątku międzykomunalnego związku kredytowego i kapitału obrotowego międzykomunalnego banku kredytowego.

Jedna dziesiąta część kapitału zakładowego związku utrzymywaną powinna byc stale w posiadających bezpieczeństwo prawne (pupilarne) polskich państwowych papierach procentowych.

Art. 47.

Każdy członek międzykomunalnego związku kredytowego obowiązany jest posiadać w związku conajmniej taką ilość pojedyńczych udziałów członkowskich, jaka odpowiada sumie wszystkich jego dochodów zwyczajnych i nadzwyczajnych, przewidzianych w jego zamknięciu rachunkowem z roku, poprzedzającego bezpośrednio dzień przystąpienia do związku, podzielonej przez kwotę 20.000 złotych; statutem organizacyjnym jednak można tę kwotę niżej oznaczyć. Sumy do takiej kwoty lub pozostałości ponad prostą wielokrotność takiej kwoty uważa się za całe kwoty.

Wszystkie pojedyńcze udziały członkowskie są równe Wysokość każdego pojedyńczego udziału członkowskiego wynosi sumę 1.000 złotych.

Poszczególny członek może, poza przepisaną ilością pojedyńczych udziałów członkowskich, posiadać jeszcze więce takich udziałów. Dzielenie udziałów pojedyńczych lub posiadanie udziałów ułamkowych jest niedopuszczalne.

Pojedyńcze udziały członkowskie mogą być odstępowane tylko innym członkom związku lub osobom prawa publicznego zdolnym być z nabytą ilością udziałów członkami związku i tylko za zgodą rady związku. Nabywca taki staje się przez nabycie członkiem związku i wchodzi we wszelkie prawa i obowiązki z tytułu nabytych udziałów.

Członek związku odstąpić może wszystkie udziały, które posiada ponad przepisaną ilość pojedyńczych udziałów członkowskich. Pozbycie wszystkich udziałów przez członka równa się zgłoszeniu ustąpienia ze związku i powinno nastąpić z zachowaniem przepisów art. 30 ust. 2, lit. b.

Art. 48.

Wpłata udziałów pojedyńczych może być rozłożona na raty. Od niewpłaconych kwot policza się odsetki za zwłokę.

Zasady wpłat na udziały i oprocentowania ustala regulamin banku.

Niewpłacone kwoty udziałów stanowią wierzytelność związku. W razie strat banku zebranie związku może postanowić, że wszelkie niewpłacone jeszcze raty na udziały stają się natychmiast płatne.

Art. 49.

Ustępującemu względnie usuniętemu ze związku członkowi należy jego udziały członkowskie zwrócić. Poza przypadkiem ustąpienia lub usunięcia członka związek niema obowiązku zwrotu raz zadeklarowanych udziałów.

Ustępujący względnie usunięci członkowie nie mogą żądać zwrotu swych udziałów przed upływem lat trzech od końca roku obrachunkowego, w którym następuje ich ustąpienie względnie usunięcie; nie narusza to ich prawa do odsetek, o ile takie po ich odstąpieniu względnie usunięciu wypłacano w międzyczasie członkom pozostałym. Międzykomunalny związek kredytowy ma jednak prawo spłacić każdocześnie w częściach lub w całości udziały członkowi, który ustąpił względnie został usunięty.

Art. 50.

Międzykomunalny związek kredytowy obowiązany jest posiadać względnie zebrać fundusz zasobowy, przeznaczony przedewszystkiem na pokrycie ewentualnych strat w obrotach międzykomunalnego banku kredytowego.

Fundusz zasobowy wchodzi w skład majątku międzykomunalnego związku kredytowego i tworzy się z corocznych zysków w obrotach banku; mogą być też przeznaczane na fundusz zasobowy bezzwrotne dotacje członków, dary, zapisy it.p.

Fundusz zasobowy gromadzić należy do czasu, póki wraz z narosłemi odsetkami nie osiągnie wysokości conajmniej 100% kapitału zakładowego. W tej wysokości powinien fundusz ten być nadal utrzymywany.

Jeżeli fundusz zasobowy wynosi 50% kapitału zakładowego, to zyski banku mogą być w połowie użyte na cele, wskazane uchwałą zebrania związku.

Pod względem zasad, któremi kierować się mają międzykomunalne związki kredytowe przy określaniu w statutach organizacyjnych wysokości funduszu zasobowego oraz sposobu jego gromadzenia i lokowania, mają odpowiednie zastosowanie przepisy, obowiązujące w przedmiocie funduszów zasobowych komunalnych kas oszczędności ze zmianami, wynikającemi z ustawy niniejszej.

Art. 51.

Międzykomunalny związek kredytowy, o ile uczyni zadość obowiązkom, wynikającym z postanowień artykułu poprzedniego, może tworzyć również i inne fundusze, przeznaczone na zabezpieczenie pewnych poszczególnych operacyj międzykomunalnego banku kredytowego jakoteż na własne cele inwestycyjne.

Uprawnienia związku pod powyższym względem powinny być określone w jego statucie organizacyjnym.

Fundusze w powyższy sposób zgromadzone wchodzą w skład majątku związku.

Art. 52.

Międzykomunalne związki kredytowe mogą — o ile to jest konieczne dla spełnienia ich zadań — nabywać lub budować realności na własne cele, ale tylko na podstawie uchwały zebrania związku, mogą one również na podstawie uchwały zebrania związku nabywać realności celem lokaty funduszu emerytalnego pracowników. Uchwały zebrania związku w powyższych sprawach wymagają zatwierdzenia władzy nadzorczej.

Pozatem międzykomunalny związek kredytowy, o ile uczyni zadość przepisom o lokacie kapitału zakładowego w państwowych papierach procentowych, może rozporządzalne fundusze lokować tylko w sposób, określony art. 41 ustawy niniejszej.

Art. 53.

Międzykomunalny związek kredytowy obowiązany jest prowadzić księgę inwentarza posiadanego majątku, w której powinny być uwidocznione: wszelka nieruchoma i ruchoma własność oraz wszelkie fundusze i prawa majątkowe związku tudzież jego zobowiązania.

Księga inwentarza powinna dawać dokładny obraz czynnego i biernego stanu majątkowego związku z końcem każdego obrachunkowego roku ubiegłego.

Art. 54.

Na pokrycie wydatków międzykomunalnego związku kredytowego służą przedewszystkiem dochody z majątku i urządzeń związku tudzież przychody z operacyj bankowych w ramach, określonych przepisami ustawy niniejszej i statutu organizacyjnego, dotacje, darowizny, zapisy lub dochody z nich, wpływy jednorazowe ze sprzedaży lub zamiany części majątku, nieprzeznaczone na wyrównanie uszczuplonej przez

te jego wartości, wreszcie wpływy z innych źródeł, tudzież ewentualnie składki bieżące i dopłaty nadzwyczajne od członków.

Art. 55.

Rada związku układa corocznie na wniosek zarządu, preliminarz budżetowy wszystkich dochodów i wydatków związku. Preliminarz związku składa się z preliminarza biura rewizyjno-administracyjnego i z preliminarza międzykomunalnego banku kredytowego.

Preliminarz sporządzony być winien w takim czasie, by mógł być rozpatrzony, uchwalony i zatwierdzony przed rozpoczęciem roku obrachunkowego.

Przynajmniej na 30 dni przed wniesieniem pod obrady zebrania związku należy preliminarz budżetowy przesłać członkom związku, celem zgłoszenia przez nich ewentualnych zarzutów i spostrzeżeń.

Art. 56.

Jeżeli w ciągu roku obrachunkowego, zajdzie potrzeba wydatku, nieprzewidzianego w budżecie, t.j w zatwierdzonym (art. 77) preliminarzu lub przewidzianego w niewystarczającej wysokości, to na uskutecznienie takiego wydatku rada związku układa preliminarz dodatkowy, wskazując w nim jednocześnie środki pokrycia. Preliminarz dodatkowy, przyjęty przez najbliższe zebranie związku, podlega zatwierdzeniu ze strony władzy nadzorczej związku.

Gdy nieprzewidziany wydatek nie da się odroczyć bez szkody dla związku, lub gdy wynika z ustawowego obowiązku, rada związku może pozwolić na dokonanie wydatku na rachunek preliminarza dodatkowego jeszcze przed uzyskaniem jego przyjęcia i zatwierdzenia, jednak za zgodą władzy nadzorczej

Art. 57.

Na pierwszem posiedzeniu zebrania związku w ciągu roku sprawozdawczego powinna rada związku złożyć zebraniu do rozpatrzenia sprawozdanie administracyjne z ogólnej działalności związku w ubiegłym roku sprawozdawczym tudzież sprawozdanie rachunkowe z wykonania budżetu oraz z wszelkich innych przychodów i rozchodów pozabudżetowych związku jakoteż bilans związku za poprzedzający rok obrachunkowy celem uzyskania absolutorjum (uznania rachunków za rzetelne).

Układ sprawozdania rachunkowego powinien odpowiadać układowi budżetu.

Art. 58.

Na pokrycie bieżących wydatków biura rewizyjno-administracyjnego obowiązani są członkowie międzykomunalnego związku kredytowego uiszczać ustalone składki bieżące.

Wysokość składek bieżących ustala się corocznie na każdy rok następny.

Potrzebę i obowiązek uiszczenia składki bieżącej ustala oraz wysokość i sposób jej uiszczenia określa rada związku w ramach regulaminu biura rewizyjno-administracyjnego.

Art. 59.

Z zysku rocznego — po potrąceniu odpowiednich kwot do funduszu zasobowego i po pokryciu oprocentowania wpłaconych kwot udziałów — mogą być przyznawane odpowiednie premje tym członkom, którzy znaczniejsze sumy swych zasobów i na dłuższy czas oddali w roku ubiegłym do lokaty za pośrednictwem banku, tudzież dywidendy od wpłaconych udziałów.

O przeznaczeniu, względnie rozdziale nadwyżki zysku, stanowi zebranie związku na wniosek rady.

Art. 60.

Większością $^3/_4$ głosów członków przy obecności conajmniej $^3/_4$ ogólnej liczby przedstawicieli członków może zebranie związku postanowić nałożenie na członków związku dopłat nadzwyczajnych celem całkowitego lub częściowego pokrycia strat międzykomunalnego banku kredytowego w ubiegłym roku obrachunkowym. Uchwała taka zebrania związku wymaga zatwierdzenia władzy nadzorczej związku.

Dopłaty nadzwyczajne mogą być nakładane tylko wtedy, gdy fundusz zasobowy nie osiągnął jeszcze wysokości 100% ogólnej sumy udziałów, zadeklarowanych przez danego członka.

Dopłata nadzwyczajna od członka nie może przekraczać 25% sumy zadeklarowanych przezeń pojedyńczych udziałów członkowskich.

Normy uiszczenia dopłaty nadzwyczajnej od członków ustala statut organizacyjny, a wysokość jej wymiaru, w każdym poszczególnym wypadku rada związku.

Art. 61.

Składki bieżące, dopłaty nadzwyczajne, wypłacone zyski (premje i dywidendy) tudzież odsetki nie podlegają zwrotowi nawet w wypadku ustąpienia lub usunięcia członka.

Wpłaty na udziały, składki bieżące, dopłaty nadzwyczajne i inne należności członków na rzecz związku podlegają ściągnięciu trybem egzekucji administracyjnej.

Art. 62.

Za wszystkie swoje zobowiązania odpowiada międzykomunalny związek kredytowy całym swoim majątkiem a wszystkie należące doń związki komunalne solidarnie całym swoim majątkiem i dochodami. Jeżeli majątek związku nie wystarczy na pokrycie jego zobowiązań, to odpowiednich środków na ich pokrycie powinni dostarczyć powyżsi członkowie. To samo obowiązuje też w wypadku, gdyby płynny majątek związku na powyższy cel nie wystarczał.

W stratach, poniesionych z tytułu pomienionej odpowiedzialności solidarnej, uczestniczą poszczególni członkowie powyżsi podług stosunku liczby zadeklarowanych przez każdego z nich pojedyńczych udziałów do ilości wszystkich zadeklarowanych przez nich pojedyńczych udziałów członkowskich w związku.

Inni członkowie związku odpowiadają wobec związku tylko do wysokości niewpłaconych sum udziałów, przyczem sumy wycofane lub zwrócone uważa się za niewpłacone.

Ubyli członkowie uczestniczą w określonych niniejszym artykułem granicach w stratach z tytułu zobowiązań, powstałych do chwili ich ubycia, przez przeciąg lat trzech, licząc od skończenia się roku sprawozdawczego, w którym nastąpiło ubycie,

Art. 63.

Dla oceny stosunków prawnych międzykomunalnego związku kredytowego miarodajne są — w razie wątpliwości — przepisy, obowiązujące w siedzibie związku.

Miejscem dopełnienia zobowiązań związku i względem związku jest—o ile w szczególnym wypadku osobno inaczej nie umówiono—siedziba związku, a w szczególności lokal międzykomunalnego banku kredytowego.

Sądem właściwym dla sporów związku i przeciw związkowi jest o—ile w szczególnym przypadku przepisy lub umowa inaczej nie ustalają — sąd siedziby związku.

Art. 64.

Międzykomunalnym związkom kredytowym służą te same szczególne uprawnienia, do jakich mają prawo komunalne kasy oszczędności w myśl art. 28 i 29 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. Ust. R. P. Nr. 38 poz. 339) oraz § 52 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 26 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 424) w sprawie wykonania powyższego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 65.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu może — po wysłuchaniu zainteresowanych międzykomunalnych związków kredytowych — wydawać w ramach postanowień ustawy niniejszej bliższe przepisy co do rodzaju ksiąg, jakie mają być prowadzone, oraz co do formy, treści, tudzież sposobu prowadzenia tych ksiąg, a w szczególności księgi inwentarza majątkowego, następnie co do formy, sposobu i terminu sporządzania i uchwalania preliminarza budżetowego, wreszcie co do urządzenia kasowości międzykomunalnych związków kredytowych, a w szczególności co do formy układania, sposobu i terminu przedkładania władzy nadzorczej bilansów i rachunków rocznych oraz sprawozdań z kontroli rachunkowej nad obrotami związku i uznania rachunków za rzetelne.

III. Rozwiązywanie i zmiana obszaru działalności międzykomunalnych związków kredytowych.

Art. 66.

Rozwiązanie lub zmianę obszaru działalności istniejącego międzykomunalnego związku kredytowego zarządzić może władza nadzorcza tylko w tym wypadku, jeżeli zapewnione jest przejęcie czynności związku dotychczasowego przez inne takie związki lub związek na całem terytorjum działania związku dotychczasowego.

Rozwiązanie względnie zmianę obszaru działalności międzykomunalnego związku kredytowego należy ogłosić w ten sam sposób, jak jego zorganizowanie.

Art. 67.

W razie rozwiązania międzykomunalnego związku kredytowego władza nadzorcza zarządza równocześnie jego likwidację.

W braku odmiennych postanowień statutu organizacyjnego nadwyżka majątku związku, pozostała po pokryciu wszystkich jego zobowiązań, przypada do rozdziału pomiędzy członków, a mianowicie w $^3/_4$ częściach między należące do związku związki komunalne a w $^1/_4$ części między innych członków każda zaś z tych części w stosunku do ilości pojedyńczych udziałów członkowskich, posiadanych przez odnośnych członków

W braku pokrycia mają zastosowanie postanowienia art. 62 rozporządzenia niniejszego.

Do sposobu przeprowadzania likwidacji rozwiązanego międzykomunalnego związku kredytowego mają odpowiednie zastosowanie przepisy, obowiązujące w przedmiocie likwidacji wspólnie zorganizowanych komunalnych kas oszczędności ze zmianami, wynikającemi z ustawy niniejszej.

Art. 68.

Władza nadzorcza może zezwolić na zorganizowanie nowego międzykomunalnego związku kredytowego na obszarze działania dotychczasowego międzykomunalnego związku kredytowego w tym wypadku:

a) jeżeli terytorjum działania nowopowstającego związku obejmuje conajmniej obszar ustawą niniejszą wymagany;
b) jeżeli pozostałe terytorjum dotychczasowego związku obejmować będzie conajmniej obszar ustawą niniejszą wymagany;
c) jeżeli nowopowstający związek oświadczy gotowość przejęcia na siebie odpowiedniej części praw i zobowiązań związku dotychczasowego;
d) jeżeli władza uzna, że przejęcie to odpowiada zasadom słuszności i że zorganizowanie nowego związku nie uniemożliwi dalszej egzystencji związku dotychczasowego.

Zezwolenia takiego udzielić może władza nadzorcza tylko po wysłuchaniu opinji dotychczasowego międzykomunalnego związku kredytowego.

IV. Środki odwoławcze.

Art. 69.

Od uchwał i zarządzeń organów międzykomunalnego związku kredytowego służy członkom związku, o ile w poszczególnych wypadkaoh inaczej nie postanowiono, w ciągu dni 14 od doręczenia lub publicznego ogłoszenia odnośnych uchwał i zarządzeń — odwołanie do władzy nadzorczej związku, która rozstrzyga ostatecznie.

Odwołanie wnosi się na ręce prezesa związku, który — o ile właściwy organ związku sam odwołania nie uwzględni— powinien je w dniach 14 po wniesieniu przedłożyć władzy nadzorczej.

Wniesione w terminie odwołanie wstrzymuje, w braku odmiennych postanowień ustawowych, wykonanie zaczepionej uchwały względnie zarządzenia.

Postanowienie artykułu niniejszego o odwołaniu nie stosuje się do wypadków, w których zainteresowanym przyznaje ustawa inny środek prawny.

Rozstrzygnięcia władzy nadzorczej są ostateczne w administracyjnym toku instancji.

V. Nadzór państwowy.

Art. 70.

Władzą nadzorczą nad międzykomunalnemi związkami kredytowemi jest w rozumieniu ustawy niniejszej Minister Spraw Wewnętrznych, działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 71.

Do wykonywania bezpośredniego stałego nadzoru nad bieżącemi czynnościami międzykomunalnego związku kredytowego może władza nadzorcza na koszt odnośnego związku powołać osobnego komisarza rządowego.

Prawa i obowiązki komisarza rządowego określa władza nadzorcza.

Art. 72.

Władza nadzorcza ma czuwać nad tem, aby międzykomunalny związek kredytowy:

a) działał zgodnie ze statutem i obowiązującemi przepisami,
b) rozwijał działalność planową i celową.

Art. 73.

Władza nadzorcza ma prawo informować się o stosunkach i działalności międzykomunalnych związków kredytowych, żądać od nich każdego czasu udzielania sobie potrzebnych wyjaśnień a w szczególności o wszystkich zarządzeniach organów związku w sprawie administracji wewnętrznej i gospodarki finansowej związku, o zarządzeniach w stosunku do ogółu członków związku, jakoteż o poszczególnych operacjach w zakresie zaciągania pożyczek, zbywania i obciążania nieruchomości lub emisji zapisów dłużnych na okaziciela (obligacyj), żądać aktów związku do przejrzenia, zwiedzać zakłady i urządzenia związku oraz prowadzić dochodzenia na miejscu, tudzież dokonywać rewizyj aktów, ksiąg i kas.

Władza nadzorcza ma nadto prawo:

a) przez swego komisarza lub innych delegatów brać udział z głosem doradczym w posiedzeniach zebrania i innych organów kolegjalnych związku,
b) zarządzać zbadanie rachunków międzykomunalnego związku kredytowego przez własnych lustratorów względnie przez rewidentów zaprzysiężonych innego związku,

c) żądać pociągnięcia przez związek do odpowiedzialności służbowej wskazanych przez siebie członków rady i pracowników związku,

d) orzekać o wysokości odszkodowania przez związek z tytułu poniesionych przez władzę kosztów przy wykonywaniu nadzoru.

Art. 74.

Władza nadzorcza jest uprawniona zażądać do wyznaczonego przez siebie terminu:

a) zawiadomienia o sprawach, przedstawionych do uchwał organom kolegjalnym związku.

b) zwołania i odbycia się posiedzenia zebrania, rady, zarządu kolegjalnego, komisji kontrolnej i innych organów kolegjalnych związku,

c) postawienia pewnych spraw na porządku obrad organów kolegjalnych związku i zajęcia względem nich stanowiska przez powyższe organa.

Gdyby powyższemu żądaniu ad b) i c) nie uczyniono zadość w terminie zakreślonym, władza nadzorcza ma prawo zarządzić sama na koszt związku zwołanie posiedzenia odnośnych organów z ustalonym przez siebie porządkiem obrad. Na posiedzeniach tak zwołanych może w razie potrzeby przewodniczyć komisarz lub delegat władzy nadzorczej.

Art. 75

Władza nadzorcza ma prawo i obowiązek uchylać uchwały lub zarządzenia organów międzykomunalnego związku kredytowego, przekraczające zakres działania związku lub tych organów, albo sprzeciwiające się ustawom lub statutowi organizacyjnemu.

Art. 76.

Wybór prezesa i wiceprezesa międzykomunalnego związku kredytowego podlega zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

Jeżeli władza nadzorcza zatwierdzenia odmówi, a rada związku w wyznaczonym terminie nie wybierze innych kandydatów, którzyby uzyskali zatwierdzenie, wówczas władza nadzorcza wyznaczy z urzędu prezesa względnie wiceprezesa; pełnią oni funkcje tak długo, dopóki właściwy organ związku nie wybierze kandydata, którego władza nadzorcza zatwierdzi.

Ten sam tryb postępowania stosuje się wtedy, gdy związek z jakiegokolwiek powodu — pomimo wezwania i wyznaczenia terminu — nie wybierze w odpowiedniej drodze prezesa względnie wiceprezesa.

Art. 77.

Zatwierdzenia ze strony władzy nadzorczej międzykomunalnego związku kredytowego wymagają uchwały organów związku w sprawie:

1) preliminarza związku lub preliminarzy dodatkowych;

2) zaciągania pożyczek lub wypuszczania zapisów dłużnych na okaziciela (obligacyj) w sumie, przewyższającej sumę zaciągniętych przez członków pożyczek w związku;

3) nałożenia dopłat nadzwyczajnych oraz przeznaczenia i rozdziału zysku;

4) obejmowania przez związek poręki lub zaciągania innych zobowiązań na podstawie gwarancji przez członków przyjętej;

5) pozbycia lub rzeczowego obciążenia nieruchomości lub praw z nieruchomościami takiemi pod względem prawnym na równi stojących;

6) wydzierżawiania lub wynajmowania na dłuższy czas niż jeden rok, lub w inny sposób, niż przez publiczny przetarg najwięcej oferującemu;

7) tworzenia i zwijania oddziałów biura i banku;

8) udziału związku z kapitałem w przedsiębiorstwach użyteczności publicznej;

9) utworzenia funduszu emerytalnego dla pracowników związku i pracowników członków związku;

10) regulaminu zarządu biura i banku oraz regulaminów, ustalających stosunki służbowe pracowników związku oraz normujących odpowiedzialność członków rady związku.

Art. 78.

Wszelkie uchwały w sprawach międzykomunalnego związku kredytowego, podlegające zatwierdzeniu władzy nadzorczej, mogą być wprowadzone w życie dopiero po uzyskaniu zatwierdzenia.

Władza nadzorcza może uzależnić zatwierdzenie uchwały od wprowadzenia do jej osnowy zmian, które uzna za stosowne z punktu widzenia postanowień ustawy niniejszej lub innych przepisów.

Odmowę zatwierdzenia oraz żądanie wprowadzenia zmian należy umotywować.

Art. 79.

Jeżeli międzykomunalny związek kredytowy nie uchwali wydatku (kredytu), potrzebnego do spełnienia ciążącego na nim z mocy prawa obowiązku albo też nie wydaje zarządzeń, do których jest z mocy prawa obowiązany, natenczas władza nadzorcza ma prawo przymusowo obciążyć związek przez wstawienie potrzebnego wydatku do budżetu związku lub przez nakaz pokrycia go poza budżetem oraz wydać za związek i na jego koszt potrzebne zarządzenia. W wypadkach nakazu pokrycia należy jednocześnie wskazać sposób pokrycia wydatku.

Art. 80.

W wypadku stwierdzenia nieprawidłowości w administracji międzykomunalnego związku kredytowego, biura rewizyjno-administracyjnego, międzykomunalnego banku kredytowego lub ich oddziałów, a w szczególności w wypadku wykroczeń przeciw postanowieniom statutu organizacyjnego, regulaminowi wewnętrznemu związku lub wogóle przepisom obowiązującym, służy władzy nadzorczej prawo:

1) zawiesić w czynnościach lub złożyć z urzędu wszystkich lub niektórych członków rady, komisyj administracyjnych, komisji kontrolnej związku i zarządu banku po uprzedniem ich wysłuchaniu;

2) rozwiązać odnośne organa wieloosobowe związku i zarządzić powołanie ich w zmienionym składzie.

W razie złożenia z urzędu członków rady lub zarządu względnie rozwiązania organów wieloosobowych związku, władza nadzorcza może poruczyć na koszt związku komisarzowi rządowemu zarząd sprawami związku do czasu ukonstytuowania się nowych organów.

Komisarz w zakresie powierzonych mu czynności wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki organu, który zastępuje.

Art. 81.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu może pozbawić uprawnień, wynikających z przepisów rozporządzenia niniejszego, ten międzykomunalny związek kredytowy, który nie stosuje się do obowiązujących przepisów i nie spełnia przewidzianych niemi obowiązków.

Równocześnie może Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu zarządzić na obszarze dotychczasowego związku zorganizowanie nowego lub nowych międzykomunalnych związków kredytowych. Postanowienie art. 82 i 83 ustawy niniejszej mają w tym wypadku odpowiednie zastosowanie.

Pozbawiony uprawnień międzykomunalny związek kredytowy ulega rozwiązaniu oraz likwidacji, do czego mają analogiczne zastosowanie postanowienia art. 66 ust. 2 i art. 67 ustawy niniejszej.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 82.

W ciągu najbliższego kwartału po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy niniejszej ustali Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu okręgi, dla których zorganizowane mają zostać międzykomunalne związki kredytowe na zasadach ustawy niniejszej, przyczem należy dążyć do tego, by liczba takich związków była możliwie najmniejsza.

Dla zorganizowania wspomnianych związków w tak wyznaczonych okręgach powoła Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu komitet organizacyjny w każdym takim okręgu, złożony z przedstawicieli ośmiu związków komunalnych (art. 1 ust. 1) w okręgu, które wykazały największą sumę dochodów zwyczajnych i nadzwyczajnych w zamknięciach rachunkowych z ostatnio ubiegłego roku obrachunkowego i przedstawicieli komunalnych kas oszczędności tych związków, licząc po jednym przedstawicielu na każdy związek komunalny i osobno każdą kasę.

W razie niewydelegowania przez powołany związek komunalny przedstawiciela do komitetu organizacyjnego w ciągu dni 14 od dnia następującego po dniu doręczenia odnośnego wezwania, władza właściwa powołuje w jego miejsce do komitetu związek komunalny, wykazujący z kolei największą sumę dochodów w zamknięciu rachunkowem.

Ustalenie okręgów i powołanie komitetu organizacyjnego należy ogłosić w dziennikach urzędowych województw odnośnego okręgu z wyznaczeniem terminu, najwyższej 30-dniowego, do nadsyłania zgłoszeń o przystąpieniu z deklaracją udziałów.

Art. 83.

Zadaniem okręgowego komitetu organizacyjnego (art. 82 ust. 2) będzie:

1) rozpatrzenie nadesłanych zgłoszeń i wniosków związków, oświadczających zgodę na przystąpienie,

2) opracowanie (w przeciągu dni 30-tu od dnia ukonstytuowania się komitetu) projektu statutu organizacyjnego międzykomunalnego związku kredytowego,

3) zwołanie zebrania zorganizować się mającego związku w ciągu następnych dni 30-tu celem uchwalenia statutu organizacyjnego i wyboru dalszych organów ustrojowych związku.

Regulamin komitetu ustala władza powołująca komitet.

Jeżeli w ciągu dni 60-ciu od dnia ukonstytuowania się okręgowego komitetu organizacyjnego nie nastąpi uchwalenie statutu organizacyjnego międzykomunalnego związku kredytowego, statut ten—po wysłuchaniu zainteresowanych—ustala władza powołująca komitet i zarządza na podstawie tego statutu zwołanie zebrania i wybór dalszych organów ustrojowych związku. Ustalony w powyższy sposób statut organizacyjny obowiązuje aż do zatwierdzenia ewentualnych zmian jego przez władzę nadzorczą związku.

W razie niewybrania rady związku lub komisji kontrolnej związku przez zebranie na pierwszem posiedzeniu, władza nadzorcza zarządza zwołanie drugiego posiedzenia, a po bezskutecznem odbyciu się tegoż mianuje członków rady związku oraz członków komisji kontrolnej. Mianowani sprawują swój urząd aż do czasu wybrania przez zebranie związku w sposób prawidłowy nowej rady względnie nowej komisji kontrolnej.

Okręg, dla którego nie nastąpiło w sposób powyższy zorganizowanie międzykomunalnego związku kredytowego, może Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu przydzielić w całości lub części do okręgów sąsiednich, gdzie zorganizowanie takiego związku już nastąpiło.

Art. 84.

Od wydania zarządzeń w myśl art 82 i 83 ustawy niniejszej Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu może odstąpić, jeżeli istniejące dotychczas związki komunalnych kas oszczędności względnie inne związki lub instytucje związkowe, mające na celu dokonywanie rewizyj takich kas lub pośrednictwo kredytowe dla korporacyj komunalnych, wystąpią w ciągu trzech miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy niniejszej z wnioskiem o uznanie ich za międzykomunalne związki kredytowe w rozumieniu ustawy niniejszej.

Związki względnie instytucje powyższe—pod zagrożeniem zorganizowania na ich obszarze działania międzykomunalnych związków kredytowych w myśl art. 82 i 83 ustawy niniejszej—obowiązane są w przeciągu dalszych trzech miesięcy przedłożyć władzy nadzorczej do zatwierdzenia projekt statutu organizacyjnego dla międzykomunalnego związku kredytowego ich okręgu, opracowany z uwzględnieniem przepisów ustawy niniejszej.

Art. 85.

Statut organizacyjny, o którym mowa w art. 84 ust. 2, uchwalony być powinien przez dotychczasowy organ kolegjalny odnośnego związku względnie instytucji, uprawniony do uchwalania zmian statutowych. Uchwała taka, zatwierdzona przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu, jest wystarczającą do przekształcenia dotychczasowego związku względnie instytucji w międzykomunalny związek kredytowy w rozumieniu ustawy niniejszej.

Jeżeli kilka związków względnie instytucyj wystąpi z wnioskiem o uznanie ich za międzykomunalny związek kredytowy na temsamem lub wzajemnie w siebie wchodzącem terytorjum działania, wówczas Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu władny jest postanowić, czy i który z tych związków względnie instytucyj, dla jakiego okręgu terytorjalnego i pod jakiemi warunkami uznanym zostaje za międzykomunalny związek kredytowy w rozumieniu ustawy niniejszej.

Art. 86.

Dotychczasowe związki rewizyjne komunalnych kas oszczędności oraz Komunalny Związek Kredytowy w Poznaniu, Polski Bank Komunalny w Warszawie i Polska Kasa Oszczędności we Lwowie, o ile nie zostaną uznane za międzykomunalne związki kredytowe w rozumieniu ustawy niniejszej, ulegają rozwiązaniu.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu władny jest wydać potrzebne postanowienia w przedmiocie rozwiązania i likwidacji powyższych związków względnie instytucyj.

Art. 87.

Ustawa niniejsza obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem województwa śląskiego.

W razie uchwalenia przez Sejm Śląski ustawy o wprowadzeniu postanowień ustawy niniejszej w moc obowiązującą także na obszarze województwa śląskiego—Sejm Śląski władny jest przewidziane w ustawie niniejszej kompetencje władz centralnych Rzeczypospolitej ustalić dla obszaru województwa śląskiego w sposób analogiczny, jak to uczyniła ustawa niniejsza.

Art. 88.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 89.

Na obszarze obowiązywania ustawy niniejszej tracą z dniem wejścia jej w życie moc obowiązującą wszelkie z nią sprzeczne przepisy prawne.

Art. 90.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu,

Kredyt długoterminowy w Polsce.

Sądząc z coraz częstszych notatek prasowych, wyjazdu do Francji w tym celu naszych przedstawicieli Rządu i towarzystw kredytowych, należy. przypuszczać, iż w tym roku zapewne sprawa utworzenia Centralnego Banku Ziemskiego wejdzie w stadjum efektywnej realizacji. W związku z tem należy się zastanowić, jak wielkie poczyniono dotychczas postępy w zakresie odbudowy kredytu długoterminowego i jakich należy się spodziewać korzyści od nowoutworzonej instytucji.

Dla zorjentowania się co do osiągniętych dotychczas postępów w zakresie kredytu długoterminowego można podzielić istniejące w Polsce zakłady hipoteczne na 5 grup t. j. 1) 2 banki państwowe, 2) towarzystwa kredytowe ziemskie, 3) towarzystwa kredytowe miejskie, 4) banki hipoteczne, 5) Tow. Kredytowe Przemysłu Polskiego.

Ad. 1) Blisko połowa kredytu emisyjnego, udzielonego do końca 1928 r., reprezentowana była przez dwa banki państwowe t. j. kwota 738 miljon. złotych. Działalność emisyjna Banku Gospodarstwa Krajowego rozwijała się w latach 1925/28 jak następuje:

31.XII.1925 r. — 165.0 miljon. złotych,
31.XII.1926 r. — 206.1 „ „
31.XII.1927 r. — 391.7 „ „
31 XII.1928 r. — 583.8 „ „

Nowa emisja w samym tylko roku 1928 wyniosła blisko 200 miljonów złotych. Jak wiadomo blisko połowa ogólnej sumy kredytów długoterminowych Banku Gospodarstwa Krajowego idzie na rzecz samorządów na wszelkiego rodzaju inwestycje miejskie. Druga połowa kredytów jest skierowywana przedewszystkiem na pomoc finansową dla kooperatyw mieszkaniowych i wogóle na cele budowlane, ponadto na rzecz większych właścicieli ziemskich, przedsiębiorstw państwowych i t. p.

Druga instytucja państwowa — Państwowy Bank Rolny zużywa całość swych środków, uzyskanych drogą emisji, na kredyty dla drobnej i średniej własności ziemskiej oraz dla meljoracyjnych spółek wodnych. Rozwój emisji tego Banku przedstawiał się jak poniżej:

31.XII.1926 r. — 7.8 milj. złotych,
31.XII.1927 r. — 41.4 „ „
31.XII.1928 r. — 154.6 „ „

Wprawdzie stan emisji Państwowego Banku Rolnego jest jeszcze dotychczas daleko niższy od Banku Gospodarstwa Krajowego, ale dynamika wzrostu (dwudziestokrotne blisko powiększenie od końca 1926 r.) jest niesłychanie szybka.

Ad. 2. Towarzystw kredytowych ziemskich posiadamy trzy, po jednem w każdej z dzielnic. Wszystkie te instytucje mają za sobą wiekową tradycję i uczestniczą w ogólnej sumie emisji, która wynosiła 31.XII.1928 r. 1.5 miljardów złotych, kwotą 452 miljon. złotych, czyli w 30%. Listy zastawne są emitowane przeważnie w dolaraah przy oprocentowaniu od 8—10%. Najwcześniej, bo jeszcze w okresie inflacji markowej, przystąpiło po wojnie do wydawania nowych emisyj — Poznańskie Ziemstwo Kredytowe, wypuszczając 6% rentowe listy żytnie, to znaczy, że wartość ich zależy każdorazowo od stanu giełdowej ceny żyta. Największe wśród nich znaczenie posiada, jak widzimy, Tow. Kredytowe Ziemskie w Warszawie.

	Stan		
	31.XII.26 r.	31.XII.27 r.	31.XII.28 r.
Tow. Kredyt. Ziemskie w Warszawie	166.8	222.2	244.9
Poznańskie Ziemstwo Kredytowe	140.7	152.8	155.7
Tow. Kredyt. Ziemskie we Lwowie	13.2	33.8	51.5
Razem	320.7	408.8	452.1

Tow. Kredyt. Ziemskie udzielają pożyczek wyłącznie tylko większej własności ziemskiej. Dzięki tradycji przedwojennej i zupełnej pewności tych papierów blisko połowa emisji, wypuszczonej w roku 1928, została ulokokowana zagranicą.

Ad. 3. Towarzystwa kredytowe miejskie działały przed wojną w liczbie 15 tylko w b. dzielnicy rosyjskiej, gdyż w dwuch innych dzielnicach silne banki hipoteczne (Niemiec i Austrji) zaspakajały w całości zapotrzebowanie kredytowe właścicieli nieruchomości miejskich. Obecnie wznowiło swą działalnosć tylko 11 towarzystw, z których największe znaczenie mają Tow. Kredyt. m W-wy, Łodzi, Lublina, Kalisza i Piotrkowa. W końcu 1928 r. na tych samych zasadach współdziałania zostały zorganizowane we Lwowie i Poznaniu towarzystwa kredytowe miejskie, ale ich działalność jest jeszcze dotychczas znikomo drobna. Łączna suma emisji 11 towarzystw miejskich b. Królestwa przedstawiała się w latach 1926/28 jak następuje:

	Stan		
	31.XII.26 r.	31 XII.27 r.	31.XII.28 r.
	w miljonach złotych		
11 tow. kredyt. miejskich	90.4	136.5	196.8

Listy emitowane są wyłącznie w złotych, oprocentowanie nominalne wynosi przeważnie 10%, ale wskutek niskiego kursu giełdowego zysk realny jest daleko wyższy.

Ad. 4). Do grupy banków hipotecznych zalicza się zarówno te zakłady, które trudnią się wyłącznie tylko operacjami hipotecznemi, jak Wileński Bank Ziemski oraz mieszane, jak Polski Bank Komunalny i Akcyjny Bank Hipoteczny. Do grupy tej wchodzi pięć banków, które w dziedzinie kredytu długoterminowego rozwinęły następującą działalność:

	Stan		
	31.XII.26 r.	31.XII.27 r.	31.XII.28 r.
	w miljonach złotych		
Polski Bank Komunalny W-wa	0.2	8.7	9.5
Akcyjny Bank Hipoteczny Lwów	13.4	18.3	29.7
Ziemski Bank Kredytowy Lwów	1.8	1.8	1.7
Ziemski Bank Hipoteczny Lwów	0.3	0.3	0.3
Wileński Bank Ziemski Wilno	39.0	38.2	53.9
Razem	54.7	67.3	95.1

Pod względem nowych emisji rok 1928 był dla banków hipotecznych pomyślniejszy niż poprzedni. Faktyczną dynamikę rozwojową posiadają jednak

tylko trzy banki t. j. Polski Bank Komunalny, Akcyjny Bank Hipoteczny i Wileński Bank Ziemski. Dwa pozostałe zakłady nie wykazują żywotności i prowadzą tylko ewidencję konwersyjnych listów przedwojennych.

Ad. 5). Odrębny charakter ma Tow. Kredytowe Przemysłu Polskiego powołane do życia ustawą z 20 listopada 1920 r. Ponieważ przed wojną nie było na ziemiach polskicn specjalnego Zakładu, poświęconego wyłącznie zaspokajaniu potrzeb przemysłu w zakresie kredytu inwestycyjnego, lukę tę postanowił uzupełnić Rząd drogą zezwolenia na organizację towarzystwa, uposażonego w szereg przywilejów, jak np. gwarancja państwa co do regularnej spłaty procentów i rat amortyzacyjnych. Mimo szybkiego uruchomienia towarzystwo nie mogło do roku 1924 rozpocząć swej działalności zarówno z powodu braku zaufania zagranicy do naszych papierów, jak i niechęci przedsiębiorstw przemysłowych do zaciągania większych zobowiązań w walucie zagranicznej. Poczynając jednak od roku 1924, Towarzystwo potrafiło pokonać te trudności i emitując listy wyłącznie w dol i £, zdołało ulokować do roku 1928 listów zastawnych na sumę 61 miljonów złotych.

Po zaznajomieniu się z działalnością 5 ciu grup instytucyj hipotecznych podaje się poniżej porównawcze zestawienie sumaryczne:

Stan emisji

	31.XII.26 r.		31.XII.27 r.		31.XII28 r.	
	w tys. zł.	%	w tys. zł.	%	w tys. zł.	%
2 banki państwowe	213.870	30.0	433.137	39.9	738.391	47.8
3 towarzyst. kredyt ziemskie	320 824	45.0	408.792	37.6	452,081	29.3
11 towarz. „ miejskie	90.434	12.7	136.520	12.6	196 761	12.7
5 banków hipotecznych	54.800	7.7	67.228	6.2	95.138	6.2
Tow. Kredyt. Przem. Polsk.	33.105	4.6	40.749	3.7	61.365	4.0
Razem	713.033	100	1.086.427	100	1.543.736	100

W ciągu dwóch lat 1926/8 ogólna suma emisyj powiększyła się zatem o 830.7 milj. zł., dochodząc z 713 milj. zł. do 1.544 milj. zł. W nowej emisji rok 1927 uczestniczył w 40% a rok 1928 w 60%.

Najszybszą dynamikę wzrostu wykazuje grupa banków państwowych, na które przypada blisko połowa całkowitej emisji. Obieg emitowanych przez nie papierów wzrósł w ciągu 2-ch lat o 524,5 milj. złotych, czyli blisko 2½ krotnie. Emisja trzech towarzystw kredytowych ziemskich i 11-tu miejskich zwiększyła się w tym samym czasie o 273,3 milj. zł. Działalność dwuch ostatnich grup jest daleko niższa, wykazując łącznie wzrost o 50 milj. złotych,

Dotychczasowa odbudowa kredytu długoterminowego w formie amortyzacyjnych papierów wartościowych, które przed wojną obiegały na ziemiach polskich w sumie *6,6 miljardów złotych*, stanowi więc zaledwie 22,7% stanu przedwojennego. Lata 1927 i 1928 stanowią znaczny krok na tej drodze, gdyż wytworzyły się podówczas wielkie możliwości lokaty na rynku wewnętrznym. Do najważniejszych źródeł należą specjalne dotacje rządowe, przeznaczone na ten cel z rezerw skarbowych i fundusz inwestycyjny „F" z pożyczki stabilizacyjnej. Bardzo wielką pojemność wykazały również wszelkiego rodzaju instytucje ubezpieczeniowe i społeczne, kasy oszczędności, banki i przedsiębiorstwa akcyjne, które lokują w tych papierach swe fundusze rezerwowe, emerytalne it.p.

Taki więc jest mniejwięcej stan odbudowy kredytu długoterminowego bezpośrednio przed finalizacją rokowań co do utworzenia Centralnego Banku Ziemskiego. W dziennikach spotyka się często przesadne nadzieje, związane z tym faktem i przyjmuje się, że odtąd zaistnieje nowa era w rozwoju kredytu długoterminowego w Polsce. Optymizm ten należy uznać za mocno przesadzony, gdyż nowa instytucja wprowadzi zmianę techniczną przez unormalizowanie i ujednolicenie typu polskiego papieru lokacyjnego oraz wzmocnienie zabezpieczenia. Papiery, emitowane przez ten bank, będą miały tę wyższość nad innemi, że posiadać będą zabezpieczenie poczwórne ze strony: a) właściciela nieruchomości lub przedsiębiorstwa, zaciągającego pożyczkę, b) banku względnie zakładu kredytowego, udzielającego pożyczki, c) centralnej instytucji redyskontowej, uposażonej w odpowiednio wysoki kapitał własny, d) państwa, przyjmującego ewentualnie subsydjowaną porękę.

Dalszą zmianą, związaną z nowym bankiem, może być odciążenie rynku wewnętrznego, usunięcie dotychczasowej rozbieżności pod względem starań o lokatę na zewnątrz a temsamem i potanienie związanych z tem kosztów, oraz lepsza organizacja zbytu i opieka nad wahaniami kursowemi drogą zarządzeń interwencyjnych.

O radykalnej poprawie nie może być mowy tak długo, dopóki nie zaistnieją w kraju dostateczne nadwyżki kapitalizacyjne, które będą mogły być skierowane na ten cel bez uszczerbku dla kredytu krótkoterminowego. Wobec faktu jednak, iż stopa procentowa na wolnym rynku jest daleko wyższą od realnego oprocentowania listów, a kredyt długoterminowy nie znosi wysokiego oprocentowania, gdyż wtedy dłużnik ugina się pod nadmiernem brzemieniem spłat procentów i rat amortyzacyjnych, przez dłuższy jeszcze okres czasu nie należy spodziewać się pomyślnych horoskopów dla rozwoju kredytu długoterminowego.

H. N.

OD ADMINISTRACJI.

Czas odnowić prenumeratę na kwartał III-ci.

Sytuacja bankowa w Polsce w roku 1928*).

Ukazało się niedawno w druku sprawozdanie Związku Banków za rok 1928, które przynosi szereg informacyj o obecnej sytuacji banków, świadcząc w sposób niezwykle wyrazisty, że w porównaniu z rokiem 1925/26, w którym banki przechodziły dotkliwy kryzys — obecne ich położenie ulega bardzo wydatnej poprawie, a ich polityka bankowa, wsparta doświadczeniem, uzyskanem w dobie ciężkich przejść, jest obecnie zarówno przewidująca jak i ostrożna.

Każde roczne sprawozdanie Związku Banków rozpada się, jak wiadomo, na dwie części, z których pierwsza charakteryzuje ogólne położenie gospodarcze, a druga poświęcona jest szczegółowemu rozpatrzeniu sytuacji bankowej. W danym momencie interesuje nas przedewszystkiem charakterystyka warunków, w jakich się rozwijała bankowość i jak wielkie zostały dotychczas osiągnięte przez nią rezultaty.

Rok 1928 należy w ogólności scharakteryzować jako pomyślny, mimo, że w ostatnich miesiącach tętno obrotów osłabło nieco w związku ze spadkiem natężenia ogólnej konjunktury gospodarczej. W pierwszym rzędzie dotyczy to operacyj wkładowych, które zwiększyły się w bankach związkowych w ciągu trzech pierwszych kwartałów 1928 r. o 223 milj. zł. a w ostatnim kwartale jedynie tylko o 5 miljonów złotych. Z pośród różnego rodzaju wkładów najszybszą jednak dynamikę wzrostu wykazały wkłady terminowe a więc najbardziej dla banków pożądane.

Dopływ kredytów zagranicznych do banków prywatnych był w roku 1928 dość znaczny, a mianowicie ze 130 milj. złotych suma kredytów, udzielonych przez banki zagraniczne, zwiększyła się do 223 milj. zł. Ogólna zaś suma środków obrotowych, jakiemi banki dysponowały w formie wkładów, oraz w postaci kredytów zagranicznych, wynosiła w końcu 1928 r.—1 027 milj. zł.

Rozpatrując zagadnienie dopływu wkładów do banków, Związek uskarża się w szczególności na system podatkowy, który stanowi jeden z naszych taranów, stojących na przeszkodzie w kierunku wzmożenia kapitalizacji wewnętrznej. Dochód bowiem z kapitałów pieniężnych opodatkowany jest podwójnie: raz przez podatek od kapitałów i rent, wynoszący 11% od przychodu brutto i następnie przez podatek dochodowy, którego maksymalna stawka wynosi 27.5%. Przyjmując, że kapitał pieniężny oprocentowany jest w bankach średnio na 8% rocznie, Związek oblicza, że przy kapitale 25.000 zł. łączne obciążenie podatkowe wynosi 13.2% dochodu, a przy kapitale 250.000 zł.—około 18.7%. Jeżeli zaś podatnik rozporządza kapitałem pieniężnym w wysokości 250.000 zł. i posiada z innych źródeł dochód w wysokości 200.000 zł. rocznie — łączne obciążenie podatkowe dochodu z kapitału pieniężnego wynosi 36% tego dochodu. Na tem tle uwydatnia się również uprzywilejowane stanowisko kas oszczędności i ich wkładców, którzy opłacają mniejsze ciężary podatkowe i dzięki temu przy odpowiedniej propagandzie wraz z umiejętnem wykazywaniem korzyści stąd płynących — kasy oszczędności mogą z powodzeniem konkurować z wielkiemi instytucjami bankowemi. Najbardziej jednak boleśnie dotyka fakt, że ostrze polityki podatkowej zwraca się tylko przeciw kapitałom krajowym, gdyż kapitały zagraniczne, które musi się faworyzować, aby uzyskać ich przypływ, nie płacą żadnych podatków.

Operacje kredytowe banków zwiększyły się w ciągu roku z 878 do 1.222 milj. złotych, t.j. o 39%. Charakterystycznem znamieniem ostrożnej i zapobiegliwej polityki kredytowej jest fakt, że kredyty wzrastały w tempie nieco wolniejszem niż wkłady, dzięki czemu zniknęła tak charakterystyczna dla poprzednich lat dysproporcja między ekspansją kredytową a przypływem kapitałów obcych.

Dalszem znamieniem korzystnej zmiany w polityce kredytowej jest daleko szybsze tempo zwiększania się operacyj dyskontowych w porównaniu z operacjami otwartego kredytu. Stosunek dyskonta do rachunku otwartego kredytu wynosił w roku 1926—98%, w 1927 r.—115% a 31.XII.1928 r.—135%. Zmniejsza się również coraz bardziej oparcie banków o instytucję biletową, która przestała być dla nich tak jak poprzednio jednem z najważniejszych dostawców kapitału obrotowego, a to w ten sposób, że większość portfelu wekslowego była redyskontowana w Banku Polskim i to prawie natychmiast po ich zdyskontowaniu. Obecnie zjawisko to ustało prawie w zupełności, a w Banku Polskim redyskontowane jest nieco ponad 40% materjału wekslowego. Stosunek zaś redyskonta do całej sumy udzielonych przez banki kredytów, a więc zarówno w formie dyskonta jak i otwartych kredytów, wynosił 31.XII.1928 r. po potrąceniu kwot, trzymanych na bezprocentowym rachunku żyrowym, tylko 20%.

Płynność banków dzięki faworyzowaniu operacyj dyskontowych kosztem kredytów na rach. bieżących utrzymywała się na stopie normalnej, wynoszącej 50%. Natomiast pogotowie kasowe było wprawdzie dość niskie, bo od 10 — 16%, ale biorąc pod uwagę rezerwowe oparcie w Banku Polskim oraz większą płynność wszelkich wpływów wogóle, należy uznać je za wystarczające.

Od samego początku 1924 r., gdy Polska wyszła z okresu inflacyjnego, podnoszona jest, jako jedno z najważniejszych haseł, kwestja koncentracji kapitałów bankowych drogą fuzji wspólności interesów, wymiany pakietów akcyjnych it.p. Naogół jednak ruch ten na drodze świadomej akcji poszczególnych instytucyj nie wydał pomyślnego razultatu z powodu fuzjonowania się banków słabych i to dopiero w ostatnim momencie przed grożącą katastrofą. Jest zrozumiałe, że fuzja w tych warunkach wprowadzała jeszcze większą dezorganizację i przyspieszała upadek. Natomiast postępy w zakresie koncentracji kapitałów zaszły dość daleko, gdyż przedewszystkiem znikła wskutek kryzysu wielka ilość słabych inflacyjnych tworów bankowych, a następnie wzrosło za-

*) W świetle sprawozdania Związku Banków w Polsce za rok 1928.

ufanie do kilku przodujących instytucyj co cyfrowo przedstawia się w sposób następujący:

	największe wkłady 4-ch banków związkowych	wkłady wszystkich banków związkowych	Stosunek %-wy
	w miljonach złotych		
31.XII.26 r.	129	341	38%
31.XII.27 r.	279	577	48%
31.XII.28 r.	417	804	52%

Z powyższego widzimy, że stosunek wkładów w większych bankach zwiększył się w porównaniu z wkładami wszystkich banków związkowych o 14%. Analogiczne zjawisko da się obserwować w dziedzinie operacyj kredytowych (+11%).

Najlepszym jednak wskaźnikiem rozwoju bankowości jest rentowność. I w tej dziedzinie można stwierdzić znaczną poprawę. Wobec znacznego zwiększenia operacyj bankowych stosunek kosztów handlowych do środków obrotowych wykazuje poprawę. Przedstawiał się on w roku 1928 — w wysokości tylko 0,7%, podczas gdy w roku 1927 wynosił 1,1% a w roku 1924—3%.

Znamienną miarą poprawy jest również stosunek %-wy kosztów handlowych do pobranych procentów i prowizji, który wynosił:

w roku 1924 — 122,4%
„ 1925 — 100.0%
„ 1926 — 93.6%
„ 1927 — 89.3%
„ 1928 — 80.0%

Sądząc również z notatek prasowych o dywidendach już rozdzielonych, są one wyższe niż w latach poprzednich. I tu ponownie jednak Związek Banków wykazuje, jak dalece ciężary podatkowe i świadczenia socjalne obciążają rentowność bieżącego interesu bankowego, a mianowicie podaje stosunek %-wy podatków i innych ciężarów socjalnych do sumy czystego zysku, który przeciętnie wynosi 50%; w niektórych zaś bankach ciężary te przenoszą nawet wysokość czystego zysku.

Sieć bankowa przedstawia się na 1 październik 1928 r.

liczba prywatnych banków akcyj. — 54
„ posiadanych przez nie oddz. — 160

Przy uwzględnieniu oddziałów Banku Polskiego i dwóch banków państwowych polska sieć banków liczyła przy końcu 1928 r.—300 placówek bankowych.

H. N.

Ze Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

W miesiącu czerwcu r. b. Biuro Związku zajęte było instruowaniem delegatów Kas, a rewidenci—lustracjami. W ubiegłym miesiącu zrewidowano ogółem 9 powiatowych komunalnych kas oszczędności. W I-szym półroczu r. b. zrewidowano łącznie 23 powiatowe kasy oszczędności.

Do Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności zgłosiło przystąpienie w charakterze członków 6 nowych kas, a mianowicie: 4 kasy powiatowe we Włoszczowie, Przasnyszu, Kutnie i Głębokiem (pow. Dziśnieński) i 2 miejskie m. Sochaczewa i m. Pabjanic. Przyjęcie tych kas w poczet członków Związku nastąpi na najbliższem posiedzeniu Zarządu, wobec czego Związek liczyć będzie 108 członków.

Zwraca się uwagę zrzeszonych Kas na treść okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 26 czerwca 1926 r. Nr. S.G. 2044/3, zamieszczonego w niniejszym numerze Dwutygodnika „Oszczędność“ w „Wiadomościach bieżących“, w myśl którego to okólnika komunalne kasy oszczędności obowiązane są stosować się do przepisów o lichwie pieniężnej i nadsyłać Izbom Skarbowym wykazy najwyższych korzyści majątkowych, procentów, prowizji i t. p., pobieranych przez nie za udzielone pożyczki oraz pobierane przy załatwianiu każdego rodzaju czynności.

Przy sposobności przypominamy, że tekst Rozporządzenia Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości z dnia 25 kwietnia r. b. o lichwie pieniężnej zamieściliśmy w Nr. 9 Dwutygodnika „Oszczędność“ z dnia 15 maja r. b. na str. 112.

Ponieważ cały szereg komunalnych kas oszczędności zalega z opłatą składek członkowskich za I-sze półrocze r.b, tą drogą upraszamy o jaknajszybsze przekazanie zaległych składek i jednocześnie przypominamy o konieczności uiszczenia składki za III-ci kwartał roku bieżącego w wysokości, zakomunikowanej kasom w rozesłanych przez Związek pismach.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

V Posiedzenie Stałego Komitetu Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego, odbyte w Genewie w dn. 28 i 29 czerwca 1929 r.

Na posiedzeniu, któremu przewodniczył Prezes Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego, Margr. G. de Capitani d'Arzago, Prezes Kasy Oszczędności Prowincji Lombardzkich w Medjolanie, było obecnych 21 delegatów reprezentujących: Austrję (2), Belgję (2), Italję (3), Luxemburg (2), Niemcy (3), Polskę (2), Szwajcarję (3) i W. Brytanję (3).

Poza sprawami formalnemi, jak: zatwierdzenie protokółu zeszłorocznego Kolońskiego posiedzenia Komitetu i załatwienia nowych zgłoszeń o przyjęcie w poczet członków (81 kas

oszczędności: Czechosłowacja 3, Danja 8, Francja 12 bezpośrednio i 50 za pośrednictwem Conférence des Caisses d'Epargne du N.-Ouest, Hiszpanja—2, Irlandja—1, Italja—1, Szwecja—1, W. Brytanja—3, w tem 1 szkocka), porządek dzienny obejmował: sprawozdanie za r. 1928, zamknięcie r-ków za r. 1928, program i budżet na r. 1929/30, Drugi Międzynarodowy Kongres Oszczędnościowy, udział Instytutu w wystawach międzynarodowych, środki propagandowe Instytutu, hymn na cześć oszczędności na r. 1931, datę i miejsce najbliższych posiedzeń Komitetu oraz wolne wnioski.

W sprawozdaniu wymieniono jako główną pracę Instytutu (poza korespondencją bieżącą z członkami w sprawach informacyjnych i propagandowych) wydawnictwo miesięcznika l'Epargne du Monde, wychodzącego w językach francuskim i angielskim (The World Thrift). Za materjał pomocniczy przy redagowaniu miesięcznika służą: 114 czasopism fachowych, otrzymywanych przez Instytut ze wszystkich krajów w nim reprezentowanych, oraz kroniki miesięczne i przeglądy prasowe, nadsyłane z kilku państw, między któremi Polska zajmuje pierwsze miejsce, stale i regularnie nadsyłając już w tłomaczeniu. Ważnem przedsięwzięciem jest przygotowanie Międzynarodowego Kongresu Oszczędnościowego w Londynie, na który dotychczas z poza W. Brytanji zgłosiło udział 166 delegatów kas oszczędności z 18 paniami. Największą ilość uczestników Kongresu zanotowano dotychczas z Niemiec (42), Hiszpanji (29), Francji (22), Holandji (14) i Austrji (12). Polska będzie reprezentowana przez 6 delegatów i 2 panie. Referatów nadesłano 40, łącznej objętości przeszło 500 stronic (z Polski 2); obecnie dokonywa się ich przekładu na języki francuski i angielski,

Z dalszych prac Instytutu wymienić należy uzupełnianie zbioru wydawnictw i materjałów propagandowych, liczącego obecnie zgórą 18 tysięcy numerów, oraz opracowanie światowego spisu kas oszczędności w porządku chronologicznym w-g danych, otrzymywanych ze wszystkich krajów.

Program na rok 1929/30 przewiduje kontynuowanie prac dotychczasowych, przyciągnięcie do Instytutu kas amerykańskich, z których na ogólną liczbę 604 należy doń zaledwie 34, oraz udostępnienie członkostwa Instytutu dla niepublicznych instytucyj oszczędnościowych. Co do tego ostatniego został akceptowany wniosek polski ew. dopuszczenia w charakterze członków Instytutu organizacyj spółdzielczych z zupełnem wykluczeniem banków prywatnych. Wobec jednak nieprzygotowania kwestji do definitywnej decyzji Komitetu, uchwalono polecić Biuru przeprowadzenie ankiety w poszczególnych krajach i przedstawić jej wyniki na posiedzenie Komitetu przed Kongresem. Na podstawie materjału, otrzymanego tą drogą, Komitet przedłoży stosowny wniosek pod obrady Kongresu.

Również przekazano do dokładniejszego przestudjowania i przedłożenia konkretnego wniosku propozycję pośrednictwa Instytutu w międzynarodowych obrotach lokacyjnych Kas Oszczędności oraz sprawę międzynarodowej książeczki oszczędnościowej.

Udział Instytutu w wystawach międzynarodowych uznano za pożądany z uwagi na gospodarcze znaczenie Kas Oszczędności i polecono Biuru opracowanie schematu eksponatów za każdorazowem porozumieniem z instytucjami oszczędnościowemi krajów, w których będą się odbywały wystawy.

Przygotowanie hymnu na cześć oszczędności na r. 1930 powierzono Austrji, na rok zaś 1931 — Polsce (1927 — Italja, 1928 — Francja, 1929 — Belgja).

Następne nadzwyczajne posiedzenie Komitetu (z uwagi na Kongres i ew. wnioski do przedłożenia pod jego obrady) wyznaczono na d. 7 października w Londynie; zwyczajne (doroczne) na d. 30 czerwca 1930 r. w Austrji (Baden pod Wiedniem, Insbruck lub Bregenz), zwyczajne zaś w r, 1931—w Polsce,

Podkreślić należy, że delegacja polska uzyskała wprowadzenie języka polskiego do firmy Instytutu i wszelkich jego nadruków.

Po posiedzeniu członkowie Komitetu byli podejmowani przez Prezydenta Rady Stanu Republiki i Kantonu Genewy p. Jean Boissonnas w urzędowej jego siedzibie la Grange pod Genewą

Podczas śniadania p. Prezydent wzniósł toast na cześć oszczędności, jako cnoty, której praktykowanie w atmosferze pokoju jest jednoznaczne z poczuciem międzynarodowej harmonji i solidarności.

W odpowiedzi na ten toast Prezes Komitetu podkreślił, że słowa p. Prezydenta mają znaczenie tembardziej symboliczne, że wypowiedziane zostały w światowej stolicy pokoju i wzajemnego porozumienia, do którego kasy oszczędności starają się przyczynić, krzewiąc zasady ładu, bezpieczeństwa i pewności.

Okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, z dnia 26 czerwca 1929 r. Nr. S. G.2044/3 w sprawie stosowania przepisów o lichwie pieniężnej do komunalnych kas oszczędności.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesłało Pp. Wojewodom pismo okólne treści następującej:

Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie zwrócił się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z zapytaniem, czy przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 czerwca 1924 r. o lichwie pieniężnej (Dz. U. R. P. Nr. 56, poz. 574 ex 1924) mają zastosowanie do komunalnych kas oszczędności, zorganizowanych na zasadach rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 339), a w szczególności, czy dotyczą tych kas postanowienia § 4 wyżej powołanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 czerwca 1924 r., w sprawie przedstawiania władzom skarbowym II instancji, w obrębie których wspomniane kasy mają siedzibę, wykazów najwyższych korzyści majątkowych, procentów, prowizji i t. p., pobieranych przez nie za udzielone pożyczki, oraz pobierane przy załatwianiu każdego rodzaju czynności.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu wyjaśnia, że komunalne kasy oszczędności podlegają przepisom wyżej wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o lichwie pieniężnej i że ciąży na nich obowiązek składania izbom skarbowym wykazów, zawierających dane, wyłuszczone we wzmiankowanym § 4-ym tegoż rozporządzenia — bez specjalnego przez zainteresowane izby skarbowe wezwania.

Okólnik Nr. 136 Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 3 lipca 1929 r. Nr. S.G. 1887/2 w sprawie piastowania stanowisk w organach dwóch komunalnych kas oszczędności przez te same osoby.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wysłało do Pp. Wojewodów pismo okólne treści następującej:

Zostało stwierdzone, że w niektórych siedzibach dwóch komunalnych kas oszczędności (powiatowej i miejskiej) wchodzą w skład organów jednej komunalnej kasy oszczędności osoby, piastujące analogiczne lub też inne stanowisko w drugiej kasie oszczędności.

Wobec takiego stanu rzeczy Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu oznajmia, że aczkolwiek według obowiązujących przepisów o komunalnych kasach oszczędności nie zachodzą żadne przeszkody w sprawie piastowania wspomnianych stanowisk przez jedne i te są-

me osoby w dwóch lub więcej komunalnych kasach oszczędności, to jednak należy uważać wypadki takie, ze względu na gospodarczą odrębność poszczególnych takich instytucji, *za niepożądane*.

Ponadto Ministerstwo Spraw Wewnętrznych — powołując się na swój okólnik z dnia 15 maja 1929 r. (Nr. S.G. 967 3) w sprawie niedopuszczania powstawania instytucyj oszczędnościowych, konkurujących z sobą, — zaznacza, że istnienie tendencji do powierzania tym osobom funkcji w różnych komunalnych kasach oszczędności w tej samej siedzibie wskazuje na fakt, że właściwe istnienie dwóch kas w tej samej miejscowości o podobnym składzie organów jest zbędnem i że bardziej celowem by było utworzenie w danej siedzibie jednej kasy przez związek międzykomunalny miasta i powiatu, z ewentualnem utworzeniem potrzebnych oddziałów tej kasy. Wspólne utworzenie takiej kasy przyczyniłoby się do obniżenia kosztów administracyjnych, usprawniłoby w znacznej mierze działalność kasy, oraz wykluczyłoby możliwość kolizji i walki konkurencyjnej między dwiema analogicznemi instytucjami.

Z tych więc względów, w razie stwierdzenia wspomnianych tendencji, zechce Pan Wojewoda w każdym takim wypadku zbadać, czy istnienie dwóch komunalnych kas oszczędności w jednej i tej samej siedzibie jest koniecznem, a w przeciwnym razie wpłynąć w tym kierunku, aby odnośne związki komunalne postarały się o wspólne zorganizowanie jednej kasy.

Ciągnienie Dolarówki.

Urząd Pożyczek Państwowych podaje do wiadomości numery obligacji 5% Premjowej Pożyczki Dolarowej, na które padły wygrane w dniu 1 lipca 1929 r.:

8.000 Dol. 917280

3.000 Dol. 083244

1.000 Dol. 579787, 264779, 229149, 386905, 945909,

500 Dol.

247759, 563065, 999528, 927384, 733941, 945045, 992475, 043675, 117907, 742177,

100 Dol.

506322, 435499, 360192, 985509, 266155, 587572, 965326, 128008, 964204, 747737, 674433, 705955, 463072, 192832, 981581, 994365, 461109, 235651, 817313, 403662, 103663, 118345, 604654, 825368, 255385, 020101, 277595, 828401, 413575, 479693, 356001, 425400, 298407, 571643, 939972, 391812, 997113, 036759, 144753, 594216.

Pamiętnik Zjazdu Przedstawicieli Sejmików Powiatowych w 1928 roku.

Świeżo ukazał się w druku „Pamiętnik Zjazdu Przedstawicieli Sejmików Powiatowych", który odbył się w grudniu r. z. Corocznie Biuro Zjazdów Samorządu Ziemskiego, organ wykonawczy Zwiazku Sejmików Powiatowych, wydaje tom Pamiętnika, w którym w postaci szczegółowego sprawozdania z obrad i uchwał corocznego walnego zjazdu delegatów wszystkich związków samorządu powiatowego całego Państwa daje obraz działalności tych związków w ubiegłym okresie, ujęty w referaty sprawozdawcze, oraz omawia najbardziej istotne zagadnienie bieżące w administracji samorządowej.

Pamiętnik Zjazdu z 1928 r. zawiera między innemi następujące prace:

1) W. Gajewskiego — Analiza działalności samorządu powiatowego na tle sprawozdań rachunkowych za 1926 r.
2) J. Beka — Metody i wzory pracy w różnych dziedzinach działalności samorządu powiatowego w latach 1927 i 1928.
3) W. Dalbora i A. Bogusławskiego — Wnioski w zakresie ustawodawstwa samorządowego.
4) R. Grochowskiego — Projektowana reforma podatkowa a potrzeby samorządu ziemskiego.
5) S. Miklaszewskiego — Samorząd a rolnictwo.
6) nadto działy, poświęcone organizacji i działalności Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego, jednoczącego obecnie zgórą 240 powiatowych związków samorządowych całego Państwa.

Pamiętnik w rozmiarze 194 stron wydany został przez Biuro Zjazdów Samorządu Ziemskiego, Warszawa, Plac Napoleona Nr. 7.

Stan wkładek na 31 maja 1929 r. w kasach oszczędności, zrzeszonych w Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie.

Stan wkładek oszczędności złotowych łącznie z dolarowemi, przeliczonemi na złote po kursie 1 dol = Zł. 8.85 w 92 Kasach Oszczędności, zrzeszonych w Związku Polskich Kas Oszczędności we Lwowie, a działających na terenie Województw: Krakowskiego, Śląskiego, Lwowskiego, Stanisławowskiego i Tarnopolskiego wynosił:

z dniem 31 maja 1929	Zł. 207.366.713.12 na 470.810 ks. wkł.
co w porównaniu ze stanem z 30 kwietnia b. r.	„ 202.712.878.99 na 470.514 ks. wkł.
daje przyrost w maju	Zł. 4.653.834.13 na 296 ks. wkł.
w 25 Kasach Oszczędn. Województwa krakowskiego z 3-ma Kasami Woj. Śląskiego:	
Stan wkładek wynosił 30.IV.1929	Zł. 93.696.752.60 na 176.195 ks. wkł.
w maju złoż. Zł. 7.450.223.27 i wyd ks. 1941	
„ podj „ 5.349 755.26 i ściąg. „ 1658	+ 2.100.468.01 i + 283 „ „
Stan 31 maja 1929	Zł. 95.797.220.61 na 176.478 ks. wkł.
w 31 Kasach Oszczędn. Województwa lwowskiego:	
Stan wkładek wynosił 30.IV.1929	Zł. 91.594.146.95 na 245.283 ks. wkł.
w maju złoż. Zł. 9.126.255.72 i wyd. ks. 2583	
„ podj. Zł. 6.993.845.65 i ściąg. ks. 2799	+ 2.132.410.07 i — 216 „ „
Stan 31 maja 1929.	Zł. 93.726.557.02 na 245.067 ks. wkł.
w 18 Kasach Oszczędn. Województwa stanisławowskiego:	
Stan wkładk 30.VI.1929	Zł. 10.706.108.12 na 31.935 ks. wkł.
w maju złoż. Zł. 1.258 694.80 i wyd. ks. 1003	
„ podj. Zł. 898.335.93 i ściągn. ks. 338	+ 360.358.87 i + 665 ks. wkł.
Stan 31 maja 1929.	Zł. 11.066.466.99 na 32.600 ks. wkł.
w 17 Kasach Oszczędn. Województwa tarnopolskiego:	
Stan wkładek 30.IV.1929	Zł. 6.715.871.32 na 17.101 ks. wkł.
w maju złoż. Zł. 609.953.15 i wyd. ks. 510	
„ podj. Zł. 549.355.97 i ściągn.. ks. 946	+ 60.597.18 i — 436 „ „
Stan 31 maja 1929.	Zł. 6.776.468.50 na 16.665 ks. wkł.

Z 92 Kas, należących do Związku, 77 nadesłało wykazy za maj przy 11 (pow. Tarnopol, Horodenka, Turka n/Str., Bóbrka, Sanok, Sokal, Lubaczów, Żółkiew, Gorlice i miejska Stryj i Sokal) z powodu zalegania z wykazami przyjęto stan 30 kwietnia 1929 4 zaś nowo przyjęte Kasy z powodu nieprzysłania wykazów nie uwzględniono.

Kazimierz Andrzej Czyżowski „Szara książeczka". Nakładem Biura Zjazdów Instytucyj Oszczędnościowych w Polsce.

Najwięcej dziś poczytny wśród młodzieży autor „Maćka Króla Powietrza", „Szalonego Lotnika", „Jima Żeglarza" i wielu innych powieści, tym razem dał młodym swoim czytelnikom książeczkę o specjalnych walorach. Nie są to egzotyczne przygody w innych częściach świata, ani fantazje na temat przyszłości, ale niezwykle prosta a szczera i dziwnie za serce chwytająca opowieść o chłopaku kilkunastoletnim, walczącym o swój byt i o swoją przyszłość.

W najgorszych opresjach życia, w nieszczęściach rodzinnych, jak ciężka choroba matki, ratuje go.... mała, szara książeczka, którą kiedyś od ojca otrzymał. I ta książeczka przechodzi swoje dobre i złe losy.

Tchnieniem dziecka w tę martwą, papierową książeczkę, tętniącem na każdej stronie powieści sercem, a równocześnie świetną formą artystyczną, tak w kompozycji, jak i stylu, K. A. Czyżewski przysparza literaturze dla młodzieży jeszcze jedno doskonałe, acz skromne rozmiarami, dzieło sztuki.

Dobrze się dzieje, że takie instytucje jak Biuro Zjazdów drogą prawdziwej sztuki, a nie krzyczącej reklamy, starają się zasiać ziarna swych idei w młode dusze.

Książkę powyższą nabyć można w Spółce Wydawniczej „Oszczędność", Warszawa, Plac Napoleona 7.

Cena pojedyńczego egzemplarza wynosi Zł. 1.20.

Giełda pieniężna w Warszawie.

1 lipca 1929.

Sytuacja na giełdzie w okresie sprawozdawczym nie uległa zmianie: giełda była bezczynna, apatyczna, a obroty bardzo nieznaczne. Stosuje się to nietylko do akcji, lecz i do walut i dewiz zagranicznych. Wszakże dało się zauważyć większe nieco zainteresowanie niektóremi akcjami i listami zastawnemi, lecz tranzakcje nie dochodziły przeważnie do skutku z powodu braku materjału. Kursy na ogół utrzymały się na dawnym poziomie.

Notowano kursy: akc. bankowe: Dyskontowy 126, Polski 163,50—163, Zachodni 70, Zw Sp. Zarobk. w Poznaniu 78,50, Firley 47—46,50, Lilpopy 28.50—29. Modrzejów 23—24,25, Rudzki 38, Storachowice 25—25,75. Od przyszłej soboty, d. 6 lipca, przez miesiąc lipiec i sierpień giełda akcyjna i walutowa w soboty nie będą czynne. Zlecenia do wykonania sprzedaży czy kupna należy więc dawać w piątki zrana lub też w poniedziałki.

Notowania giełdowe papierów procentowych państwowych i hipotecznych.

	Wartość nominalna	Czerwiec						
		22	24	25	26	27	28	29
Papiery procent. państwowe								
5 proc Państw. poż. Konwersyjna . . .	100 zł.	61		59		57		
5 proc. Konwers. poż. Kolej. 1926 r. . .	100 zł		5		54		52	
6 proc. Pożyczka Dolarowa 1919|20 r. . .	100 dol.	—		83.50	83.50	83.50	83. 0	
7 proc. Pożyczka Stabil. 1927 r. 2) . . .	100 dol.	91.50	91.50	91 50	91.50	91 50	—	
10 proc. Pożyczka Kolejowa . . .	100 fr. w zł.	102.50	102 50	102.50	102.50	102.50	10[illegible]-50	
4 proc Pożyczka prem. Inwestycyjna . .	100 zł. w zł.	107.5[illegible]-107.[illegible]5	107.50-106	106 50-105 50	105.75-1[illegible]	106	1[illegible] -106.75	
5 proc. Pożyczka prem ser. II 1926 r . .	5 dol.	65.5[illegible]-6[illegible]-50 (5	(3 63 50	63-64-63.75	63 50-6[illegible].25 66	65 50-64.50 66.75	6[illegible].75-64.50	
Papiery banków państwowych								
7 proc. L. Z. Państwowego Banku Rolnego . .	100 zł. w zł.	83.25	83 25	83.25	83.25	83.25	83.25	
8 proc. „ „ „ „ „ 1) .	100 zł. w zł.	94	94	94	94	94	94	
7 proc. L. Z. Banku Gospod. Krajowego 1) .	100 zł. w zł.	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	
8 proc. „ „ „ „ „ 1) .	100 zł w zł.	83 25	83.25	83.25	83.25	83.25	83.25	
8 proc. Obligacje Banku Gospod. Krajowego 1) .	100 zł. w zł.	94	94	94	94	94	94	
Papiery komunalne.								
4 i pół proc. Poż. Konwers. m. Warszawy 1926 .	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
5 i pół proc. „ „ „ „ .	100 zł	—	—	—	—	—	—	
6 proc. „ „ „ „ .	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
8 proc. „ Szkolna „ 1925 .	100 zł. w zł.	—	—	—	—	—	—	
Papiery banków komunalnych								
6 proc. Obl. Pol. Banku Komunalnego . .	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
6 proc. „ „ II em. . . .	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
8 proc. „ „ III em. . 1) .	100 zł. w zł.	—	—	—	—	—	—	
Papiery gwarant. przez Skarb Państwa.								
7 proc. Tow. Kred. Przem. Polskiego*) . .	1 funt. sterl.	—	—	—	—	—	—	
8 proc. „ „ „ „ **) . .	1 funt. sterl	—	—	—	87.50	—	—	
Listy zastawne								
4 proc. Tow. Kredytu Ziemskiego . . .	100 zł.							
4 pół proc. „ „ . . .	100 zł.	48	49.50 49 25	49	49	49		
8 proc. „ „ „ . . .	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
4 pół proc. „ m. Warszawy . .	100 zł.	—	46	46	46	—	—	
5 proc. „ „ . . .	100 zł.	51.50	51 50	—	—	52	52.50	
8 proc. „ „ „ . . .	100 zł.	—	66.25	66.15-66.25.	66.75	67	67.75-68	
5 proc. „ „ „ Częstochowy . .	100 zł.	—	—	—	—	—		
8 proc. „ „ „ „ . .	100 zł.	56.75	56	55-75		—	56.25	
5 proc. „ „ „ Kalisza . .	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
8 proc. „ „ „ „ . .	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
5 proc. „ „ „ Kielc . .	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
8 proc. „ „ „ . .	100 zł.	—	—	54.50	—	—	—	
5 proc. „ „ „ Lublina . .	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
8 proc. „ „ „ „ . . .	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
10 proc. „ „ „ „ . . .	100 zł.	—	—	—	—	—	—	
4 pół proc. „ „ Łodzi . . .	100 zł	—	—	—	—	—	—	
5 proc. „ „ „ . . .	100 zł.	—		—				
8 proc. „ „ „ . . .	100 zł.	59.75		—	—	60-60.25	(0 75	
5 proc. „ „ Piotrkowa . .	100 zł.	—		—				
8 proc. „ „ „ . . .	100 zł.	—	—	—	—		—	
5 proc. „ „ Radomia . .	100 zł.	—	—	—		—	57	
8 proc. „ „ „ . . .	100 zł.	—	—			—		
10 proc. „ „ „ . . .	100 zł.		—			—		
5 proc. „ „ Siedlec. . .	100 zł.							
10 proc. „ „ „ . . .	100 zł.	68			68.75			

*) Zgodnie z ustawą monetarną według rozporządzenia Prezydenta załączonego do rozporządzenia min. Skarbu z d. 23|IV 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 37 poz. 401 z r. 1924.

**) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW
Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu Zdołbunowskiego
w Zdołbunowie
za 1928 rok

Zatwierdzona w dn. 12 kwietnia 1927 r.

Uruchomiona w dn. 20 maja 1927 r.

STAN CZYNNY (Aktywa)

L. p.	Wyszczególnienie rachunków	Obroty za 1928 r. Winien	Obroty za 1928 r. Ma	Saldo na dzień 1 stycznia 1929 r. Poszczeg.	Saldo na dzień 1 stycznia 1929 r. Grupowe
1	**Kasa** (gotówka) . . .	4.555.365,95	4.536.729,28	—	18.636,67
2	**R-ki bieżące w instyt. kredyt.**				
	a) Bank Gosp. Kraj.—Równe	935.838,61	929.786,61	6.052,00	
	b) P.K.O. w Warsz. № 80951	78.521,31	77.666,81	854,50	
	c) P. Bank Rolny Łuck	88.980,40	88.480,70	499,70	
	d) P. B-k Kom. w. W-wie „Loro“	179.765,33	179.765,33	---	7.406,20
3	**Papiery wartościowe**				
	a) 7 akcji Banku Polskiego 1253.—				
	b) 7 kuponów 1928 r. od tychże za . . 112.—	1.365,00	—	1.365,00	
	c) 29 akcji Pol. B-ku Komun.	3.045,00	—	3.045,00	
	d) 87 obl. 4% prem. poż. inwes.	9.450,02	162,00	9.288,02	13.698,02
4	**Pożyczki różne.**				
	a) weksle zdyskontowane	2.927.548,74	2.402.082,86	525.465,88	
	b) Pożyczki (rolne gradob.)	102.883,00	102.133,00	750,00	
	c) „ rzemieślnicze	48.140,00	19.720,00	28.420,00	
	d) „ komunalne	65.500,00	50.000,00	15.500,00	
	e) „ p. zastaw pap. %/%	34.253,80	23.389,80	10.864,00	
	f) „ „ „ towarów	5.200,00	2.800,00	2.400,00	
	g) „ na nasiona selek.	30.521,82	16.861,17	13.660,65	
	h) „ na nawozy sztucz.	23.066,29	4.139,21	18.927,08	
	i) „ zaległe (wek. zdys.)	25.541,00	—	25.541,00	641.528,61
5	inwentarz (ruchomość)	7.722,05	—	—	7.722,05
6	Inwestycje (nieruchomość)	3.177,28	—	—	3.177,28
7	Sumy przechodnie	337.615,20	332.420,39	—	5.194,81
8	Nasiona selekcyjne	37.335,49	30.249,74	—	7.085,75
9	Kupno domu	2.796,27	—	—	2.796,27
		9.503.682,56	8.796.386,90	—	707.245,66
10	Weksle i frachty na inkaso	1.363.470,97	1.262.249,39	101.221,58	
11	Towary komis. (naw. sztuczne)	22.083,90	19.565,50	2.518,40	103.739,98
	Razem . .	10.889.187,43	10.078.201,79	—	810.985,64

STAN BIERNY (Pasywa)

L. p.	Wyszczególnienie rachunków	Obroty za 1928 r. Winien	Obroty za 1928 r. Ma	Saldo na dzień 1 stycznia 1929 r. Poszczeg.	Saldo na dzień 1 stycznia 1929 r. Grupowe
1	**Kapitały**				
	a) Zakładowy	—	26.500,00	26 500,00	
	b) Rezerwowy	—	1.164,67	1.164,67	
	c) Amortyzacyjny	—	772,20	772,20	28.436,87
2	**Wkłady**				
	a) na książ oszcz. beztermin.	60.694,25	154.008,73	93.314,48	
	b) „ „ „ termin.	—	3.544,00	3.544,00	
	c) Rachunki bież. czekowe.	586.102,67	675.585,68	89.483,01	186.341,49
3	**Kredyty udzielone kasie**				
	a) Państw. Bank Rolny Łuck tytułem wkładu termin.	140.000,00	472.062,50	332.062,50	
	b) B-k Gosp. Kraj. w Równem tytułem wkładu term	15.000,00	50.000,00	35.000,00	
	c) Państw. Bank Rolny Łuck	2.518,40	22.083,90	19.565,50	
	d) Polski Bank Komunalny Warszawa na rach. bież. „Loro”	191.890,20	193.337,70	1.447,50	388.075,50
4	**Redyskonto**				
	a) w Polskim Banku Komunal. w Warszawie	189.120,00	189.120,00	—	
	b) w B-ku Gospod. Krajowego w Równem	352.692,00	439.642,00	86.950,00	86.950,00
5	**Korespondenci**				
	Różne banki za wpływy inkasa weksli i frachtów	468.756,52	474.086,65	—	5.330,13
6	Zysk za 1928 r.	—	12.111,67	—	12.111,67
		2.006.774,04	2.714.019,70	—	707.245,66
7	Różni za inkaso	1.262.249,39	1.363.470,97	101.221,58	
8	„ „ towary komis. (nawoz. sztuczn.)	19.565,50	22.083,90	2.518,40	103.739,98
	Razem . .	3.288.588,93	4.099.574,57	—	810.985,64

Składnica materjałów, należąca do Spółki Wydawniczej

„OSZCZĘDNOŚĆ"

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

posiada na składzie druki następujących ksiąg według nowych wzorów:

1) Dziennik—główna (amerykanka) o 34 kontach—za 100 arkuszy (200 folio) z wkładkami . . . . zł. 90.—
2) Księga rachunków bieżących Kasy w innych instytucjach za 100 arkuszy zł. 17.50
3) Rejestr dłużników i poręczycieli:
   a) formularze na rejestr za 100 arkuszy . . . zł. 11.—
   b) kartoteka (karty na obligo i stan majątkowy, białe i czerwone), za 1000 sztuk . . . zł. 90.—
4) Księga weksli protestowanych za 100 arkuszy . . . . zł. 18.—
5) Kontrola skryptów dłużnych za 100 arkuszy . . . . zł. 18.—
6) Księga rachunków bieżących za 100 „ . . . . zł. 17.50
7) „ korespondentów „Loro" i „Nostro" za 100 arkuszy . . zł. 17.50
8) „ kosztów handlowych za 100 arkuszy . . . . zł. 12.50
9) „ wkładów za 100 arkuszy . . . . . . zł. 17.50
10) „ rachunków czekowych za 100 arkuszy . . . . zł. 17.50
11) Rejestr wydanych gwarancyj za 100 arkuszy . . . . zł. 12.50
12) Księga dokumentów otrzymanych do inkasa (dziennik inkasa) za 100 arkuszy zł. 17.50
13) Księga dukumentów otrzymanych do inkasa i przesłanych korespondentom za 100 arkuszy . . . . zł. 12.50
14) Księga kontowa inkasa (r-ki komitentów) za 100 arkuszy . . zł. 12.50
15) Rejestr zastawów za 100 arkuszy . . . . . . zł. 12.50
16) Księga depozytów za 100 arkuszy . . . . . . zł. 18.—
17) „ różnych za depozyty za 100 arkuszy . . . . zł. 18.—
18) Kontrola weksli kaucyjnych za 100 „ . . . . . zł. 12.50
19) Raporty dzienne kasowe za 100 arkuszy . . . . . zł. 6.50
20) Asygnacje memorjałowe (pod kalkę) za blok 100 sztuk . . zł. 2.55
21) „ kasowe (pod kalkę):
   a) podwójne za blok . . . . . . zł. 2.55
   b) potrójne „ „ . . . . zł. 3.—

Składnica posiada na składzie również następujące wydawnictwa:

1) Zagadnienia organizacji oszczędności (Zbiór referatów, wygłoszonych na zjeździe Delegatów Komunalnych Kas Oszczędności, zrzeszonych w Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie, w kwietniu—maju 1928 r.) Cena zł. 5.
3) Opłaty stemplowe, wiążące się z działalnością komunalnych kas oszczędności. (Referat, wygłoszony przez Achillesa Rosenkranza, Naczelnika Wydziału w Ministerstwie Skarbu, w dniu 2 maja 1928 r. na zjeździe Delegatów Komunalnych Kas Oszczędności, zrzeszonych w Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie). Cena zł. 2.
4) Historja bankowości S. Woyzbuna. Cena zł. 2.

Do cen powyższych doliczamy rzeczywiste koszty opakowania i przesyłki.

Zamówienia prosimy kierować do Spółki Wydawniczej „Oszczędność", Warszawa, pl. Napoleona 7, zaś należność wpłacać do P. K. O. na konto czekowe № 92 (Czasopisma „Oszczędność").

Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Druk Jana Górnickiego Nowy-Świat № 57. Tel. 152-16.